Թիւ 7655·28   30 ՅՈՒՆԻՍ 1911   ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ   13 Juillet 1911 N· 7655·28   نومرو ٢٨ — ٧٦٥٥ ٣٠ حزيران ١٣٢٧ پنجشنبه

ԼՈՒՍԻՆ
LOUSSINE

10 ՓԱՐԱ

مطبعهٔ آرووك

درسعادت — غلطه

ابونه فیاتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لكی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

Բաժանորդագր· Տարեկան Վեցամսեայ
Գաւառներու » 100 » 54 գրուշ
Արտասահման » 35 » 20 Ֆրք·

JOURNAL ARMÉNIEN
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
S. K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ս· Գ· ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ· ՊՈԼԻՍ - ԳԱԼԱԹԻԱ
ՏՕՓԱՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

نسخه‌سی ۱۰ پاره

لوسین

یومی وسیاسی غزته

صاحب امتیاز ومدیری س· ق· بویاجیان

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

بازار ایرتسندن ماعدا هر كون نشر اولنور . مدیر مسئول : پایلاق

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Մագրիգիւղի քստմնելի ոճիրը որուն զոհ գնաց Թուրք օրագրի մը խմբագրապետը Զէքի պէյ, անշուշտ նողկանքով ու կատաղութեամբ պիտի լեցնէ ամէն ազատասէր Օսմանցիի սիրտը:

Այդ ոճիրը սովորական սպանութիւն մը չէ գողութեան, անձնական վրէժխնդրութեան կամ վայրկենական յիմարութեան մը միջոցին կատարուած: Դաւադրութեամբ և կանխամտածութեամբ պատրաստուած եղեռն մըն է և յայտնի է որ զայն կազմակերպողներն ու գործադրողները, ըլլան երկու անձ կամ աւելի, այդ ոճրագործութեան դիմած են լռեցնելու համար օրագրող մը որուն գրիչը ապահովաբար չէր ցոլացներ իրենց գաղափարները:

Այսպէս ուրեմն ոճիրը ո՛չ թէ Զէքի պէյի դէմ գործուած է, այլ խօսքի ու գրչի ազատութեան դէմ: Եւ պէտք է նկատել որ Սահմանադրութեան վերահաստատութենէն ի վեր Թուրք մամուլը այս երրորդ զոհն է որ կուտայ խօսքի ազատութեան թաքուն թշնամիներուն:

Առաջին նահատակը Հասան Ֆեհմի եղաւ, երկրորդը՝ Ահմէտ Սամիմ և երրորդն ալ ահա՛ Զէքի պէյ:

Չեմ ուզեր քննել թէ օսմանեան մամուլի այդ երեք նահատակները ի՛նչ դատ կը պաշտպանէին և կամ ի՛նչ գաղափարներու դէմ կը կռուէին: Այդ կէտը կարեւորութիւն չունի: Կարեւորը այն է որ այդ մարդիկը հրապարակաւ, իրենց թերթերուն մէջ, յայտնած գաղափարներուն համար սպաննուեցան մութին մէջ, վատօրէն ծածկուած անձերու ձեռքով, որոնց ետեւ գուցէ ա՛լ աւելի վատօրէն ծածկուած դրդիչներ կան դարանակալ:

Ասիկա ամօթ և նախատինք մըն է մեր հայրենիքին համար ու միանգամայն անքաւելի ոճիր մը կարծիքի ազատութեան դէմ:

Անոնք որ օսմանեան հայրենիքի արժանապատուութեան նախանձախնդիր են, անոնք որ ճշմարտապէս ազատական զգացումներ կը տածեն, անոնք որ ոճիրի ու արիւնի եղբայրակցութեան մէջ չեն փնտռեր իրենց յաղթանակին օժանդակները, պէտք է ձայն բարձրացնեն այսպիսի վայրագ ու բարբարոսական եղեռնագործութեանց դէմ, պէտք է զգացնեն որ այսպիսի անարգ ոճիրներու կրկնումը կրնայ վարկաբեկել երիտասարդ ու վերածնող Թուրքիան ու զայն իջեցնել կիսավայրենի ցեղերու կարգը:

Ու կառավարութիւնն ալ պէտք է որ առանց վարանումի, առանց ոեւէ նկատողութեան և տկարութեան, ջանայ այս եղեռնագործութեանց վերջ մը դնել:

Այս տեսակ «մահուան պատիժ»ները ուրիշ բան չեն արտայայտեր, այլ եթէ կառավարութեան հեղինակութեան և իշխանութեան անկարողութիւնը, անհատական ապահովութեան չգոյութիւնը:

Անշուշտ այս անգամ եւս ոճրագործները, բարեբախտ դիպուածով մը, ձեռք ձգուած են, կառավարութիւնը իր պարտականութիւնը պիտի կատարէ լիովին և պիտի ապացուցանէ թէ օսմանեան պետութեան մայրաքաղաքը կեդրոնական Ափրիկէի անտառներէն տարբեր ապահովութիւններ կ'ընծայէ հոն բնակող քաղաքացիներուն համար:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՏԱՐՕՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՃԻՐՆԵՐՈՒ ՇԱՐՔԸ· — ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԿԻՆ ՄԷՋ — ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ· — Դ· ԲԱՆԱԿԻ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԻՆ ԺԱՄԱՆՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԽՕՍՔԵՐ· — ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ ՊԱՏԺԵԼԷ ՔԱՇՈՒԵ՞ԼԻ Է· — ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆԵՐ· — ԱՆՏԵՂԻ ԿԱՍԿԱԾ·

(Շար· երէկի թիւէն և վերջ)

Բաղէշ Բիլալի անդամ թէ նախագահ, չգիտեմ, հարիւրապետ Ահմէտ էֆ·ի շնորհիւ բաւական ժամանակէ ի վեր ապահովութիւն մը մնացած էր կուսակալ Հաջը պէյի և Բաղէշ տէֆթէրտար Բահրի պէյի՝ երկու անկեղծ սահմանադրասէր պաշտօնեաներու միջեւ և Հաջը պէյ ոչ թէ միայն իր ուզածն չըրած էր, այլ նաեւ չուզեց որ Բահրի պէյը Մշոյ հայ և Թուրք ժողովրդեան լուռ փափաքին վրայ Մուշի կառավարիչ անուանուի: Այժմ այդ ապահովութիւնը փախուստ է և Բաղէշ կուսակալութեան արդարասէր պայծ. պաշտօնեաները ձեռք ձեռքի տուած, իբրեւ օսմ. հայրենիքի հաւատարիմ զաւակներ, հոգեւին կ'աշխատին վերջի դէպքերուն հեղինակները բռնել պատժել: Կուսակալ պէյը, Խոյթի աղնուական պէյերէն յատոյ, Թուրքերէն, հայերէն և քրտերէն լեզուներով ինը յօդուածէ բաղկացած շրջաբերական մըն ալ հանած էր և ցրուած ժողովրդեան, որմէ քանի մը յօդուածներ աստ ամփոփելով, կ'ուզեմ տեղեկութիւն մը տալ հասարակութեան:

Ա· Յօդ·— Դատաւոր մէջ ոչ ոք զէնքով պտտելու չէ· արգիլեալ զէնք կրողներու զէնքերը պիտի գրաւուին և կառավարութեան հրամաններուն չհնազանդողներու մասին օրինական տրամադրութիւն ի գործ կը դրուի:

Գ· Յօդ·— Դատարանէն անուններ նշանակուած փախստական անհատները յանձնուելու համար, յայտարարութեան թուականէն հաշուելով, երկու շաբաթ ժամանակ տրուած է· այդ ժամանակին ներկայացող յանցաւորները դատարանին պիտի յանձնուին և չյանձնուողները խստիւ պիտի հետապնդուին:

Դ· Յօդ·— Կառավարութեան կողմէ հետապնդուած մարդոց ո՛րեւէ պահուըտեղեան և անոնց որեւիցէ կերպով օգնողներու, այսինքն հայ և ուրիշ պէտքեր հողագործներու մասին տեղեկութիւն տուողները պէտք է կառավարութեան լուր տան· տեղեկութիւն ունեցողներ եթէ իրողութիւնը ծածկեն և կառավարութեան չյայտնեն ու յետոյ լսուի, կառավարութենէն փնտռուած կասկածելի մարդոց իբր «խաթար»՝ իրենց մասին եւս օրէնքի տրամադրութիւնը ի գործ կը դրուի:

Ո՞վ բողոք ունի այս և ասոնց նման գեղեցիկ առաջարկութիւններուն, բայց արդեօք եթէ միայն կանոնաւոր զէնքեր գրաւելու փոխարէն, բոլոր զէնքի գործածութիւնը արգիլուի՝ դէ՞շ կ'ըլլայ. ինչո՞ւ համար մեր կառավարութեան պաշտօնեաները՝ կառավարիչներ, նախկին, մուհասէպճիներ և թղթատարութեան տեսուչներ դատ մեւս քարտուղարները մէկ կողմը ատրճանակ, մեւս կողմը խանչար կապած կուգան բազմելու արդարութեան տան մէջ, օրէնքի աթոռին վրայ: Հոն իրենց դէմ թշնամի՞ մը ունին· եթէ մաքրագործումը ասոնցմէ սկսէր, ո՞վ ինչ կ'ըսէր: Անցեալները ճամբան տեսայ ոստիկան մը որ կ'ըսէր իր դրացի Թուրքին· «Խանչարիդ ծայրը գօտիիդ տակէն կ'երեւի, լաւ ծածկէ չտեսնուի:»

Դ· յօդուածի նկատմամբ՝ Սասնոյ Փափուր գիւղացի կնոճօյի Աղօ անուն աղան և իր ընկերները, ինչպէս նաեւ հաճի Մուսա պէյի Խալօ անուն ծառան իրենց կատարած ոճրագործութիւններու պատճառաւ դատարանը 15 տարուան բանտարկութեան դատապարտած է: Ո՛չ թէ երկու շաբաթ, այլ երկու տարիներ անցան ու դեռ չյանձնուեցան: «Երկու շաբաթէն եթէ չգան յանձնուելու՝ օրինական հետապնդում»ները ասոնց և ասոնց նմաններու նկատմամբ ալ ի գործ պիտի դրուի:

Հարկ կա՞յ ըսելու թէ յանցաւորները կառավարութեան պաշտօնեաներու աջակցութիւնը կը վայելեն. կա՛յ ոճրագործ մը որ կառավարութեան մէջ մէկ երկու քարտուղար բարեկամ չունենայ և կառավարութեան գործողութիւններու և կամ ձեռք առած միջոցներու վրայ տեղեկութիւն չառնէ անկէ· ո՛չ երբեք: Հաճի Մերօյին ի՛նչ գործ կայ Մուշ, որ քաղաքը բռներ կայներ է ու Վալասագ և Ուաչիտ անուն «մէօն»ներու կշտէն չհեռանայ· գաղտնիքներ հաւնելու համար չէ, հապա ինչ է:

Հետեւաբար մեր արդարասէր կառավարչին ո՛չ միայն կը մնայ քիչ մը յոռետես չըլլալ Հայերու հաղորդած տեղեկութիւններու նկատմամբ, այլ քիչ մը հաւատք ընծայել, որովհետեւ այս երկրի մէջ ամէն ազգերէ աւելի հայ ժողովուրդը կը սիրէ Սահմանադրութիւնը և կ'աշխատի զայն հաստատուն հիմերու վրայ դնել:

⁂ Պաշտօնական աղբիւրներէ տեղեկութիւն կ'առնենք որ Դ· զօրաբանակի հրամանատար Օսման փաշան քանի մը օրէն հոս պիտի հասնի. ոմանք կ'ըսեն թէ Համիտէ ալայնի փոխարկումը ընելու և զէնքերը հաւաքելու համար կուգայ· ուրիշներ՝ մէկ քանի ամիսէն Բաղէշ կուսակալութեան մէջ 36 վաշտ զօրք պիտի հաւաքուի, կուգայ զօրահանդէս մը ընելու համար:

⁂ Խոյթի ուժը անմեղ զոհերու սպանութիւնները պատժելէ և կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առնելէ վերջ, քանի մը Թուրք թերթեր և պաշտօնեաներ՝ ոմանք անհիմն կասկածներով սկսած են Խոյթի գաւառակը Թրաբալ, Խոյթեցիները պզտիկ ժողովուրդ մը ներկայացնել հասարակութեան առջեւ, կառավարութիւնը անդրջելու համար, որպէս զի չմօտենայ անոր, յանցաւորներու խաղաղութիւնը չխանգարէ և թողու սանձարձակ բռնակալութեան նման որ ինչ ուզեն ընեն: Յայտնի չէ՞ միթէ որ այդ պաշտպանութիւնը ընողներու մտադրութիւնը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ ոճրագործներ պաշտպանել: Միլլի աշիրէթէն աւելի զօրաւոր և զինեալ աշիրէթ մը կա՞յ· Սահմանադրութեան առաջին տարին երբ զօրք ղրկուեցաւ իր վրայ և իր գլխաւորը՝ Իպրահիմ փաշան սպաննուեցաւ ինչ ըրաւ:

1896ի հայկական ընդհանուր կոտորածէն յետոյ երբ Համիտ տէրութեանց «րէֆորմ»ը (բարեկարգութեանց ծրագիր) պիտի գործադրէր հայաբնակ գաւառներու մէջ և հրաման ըրած էր որ Կարնոյ և Բաղէշոյ կուսակալութեանց մէջ թալլուած անասունները առնուին և տէրերուն յանձնուին, Կարնոյ ոստիկանապետը հետը հազիւ թէ 100ի չափ հեծելազօրք և 50ի չափ ոստիկան ունէր· կարճ ատենուան մէջ այնպէս ըրաւ Սիփիկցի, Զըրկցի, Հայտարանցի, Հասնանցի և Ջբրանցի աշիրէթները, որ սկսան ծակէ ծակ մտնել հոգինին ազատելու համար· մինչեւ իսկ շատերը Հայերու տուները ապաւինելով, կ'ուրանային իրենց քիւրտ ըլլալը: Անտեղի կասկածներով պէտք չէ վախցնել կառավարութեան աչքը: Քիւրտերը, ընդհակառակը, ամենէն երկչոտ և հնազանդ ժողովուրդն են. եթէ քիչ մը յամառ կամք և անկեղծ բարեացակամութիւն ըլլայ, շատ դիւրին կերպով Քիւրտերը զինաթափ կ'ըլլան և ոճրագործները ձեռք կուգան: Աւելորդ խօսք չուզեր:

ՏԱՐՕՆՑԻ

ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ ԳՈՐԾԵՐԸ

ՄՕՆՍԷՆԵՕՐ ՍԱՐՏԻԻ ՊԱՏԻՈՅ ԽՕՍՔԸ.— ԹԷՐԶԵԱՆ՝ ԱԶԳԻՆ ՄԱՏՆԻՉԸ.— ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — ՄԵՌԵԼԱԹԱՂԸ

Այն յայտարարութիւնը զոր ըրաւ Եպամ էֆ· «Լա Թիւրքի» օրաթերթի աշխատակցին, կ'ընդգրկէ հեռաւոր անցեալը, մօտաւոր անցեալը և ներկայն հետ, ապագայի նախատեսութիւններ: Հին պատմութեան վերաբերեալ մասն այն է իր խօսքերէն թէ՝ առաջին հռոմէական հայ Պատրիարքին շնորհուած կառավարական «պէրաթ»ը կը նախատեսէ «կանոնադրութիւն մը» որուն վրայ հիմնուած պիտի ըլլայ հասարակութեան «ներքին» կազմակերպութիւնը: Օսմանեան կառավարութիւնը յետոյ վաւերացուցած է այդ կանոնադրութիւնը և նոյնն ըրած է Վատիկան իր կարգին: Քառասուն տարուան «ներքազգական» կերպարանէ մը վերջ, հարկ կը տեսնուի զայն բարեփոխել, լաւագոյն պատշաճեցնելու համար երկրին

اجنبی متخصصلر

اومور اداره تدقیقاتندن

برچوق ایشلرده اجنبی ارباب اختصاصه محتاج بولندیغمز ، جمله‌مزك بیلدیكی — وظن ایدرم‌كه هیچ برمزك انكار ایتمدیكی — حقیقتلردندر .

بو احتیاج « فن » ه انحصار ایتمیور ؛ برخیلی اموردە «طرز اشتغال» نقطهٔ نظرندن‌ده قصورلرمز كوریلیور . موفقیتی تأمین ایده‌جك تدابیره مراجعت ایدرك وفكر تعقیب كوستره‌رك ایش كوره‌بیلیر ارباب اقتدارمز وارسه‌ده ، بونلرك مقداری محدوددر . پك‌چوقلرمز نظریاتی بشقه‌سنه درس ویره‌بیله‌جك درجه‌ده بیلیورز ؛ فقط تطبیقاتده اظهار عجز ایدیورز . «تطبیق» اقتداری «ایشلمكله» اكتساب اولنور ؛ بونك « بیلمك » دن بتون بتون فرقلی اولدیغنی اعتراف ایتمك ضروریدر .

كرك « فن » نقطهٔ نظرندن وكرك « تطبیقات اداریه » اعتباریله اجنبی ارباب اقتدارندن استعانه بزده یكی باشلامیور . دور سابقده بو احتیاجمزی اعتراف ایدییوردی . دوائرك قسم اعظمنده — ازجمله حربیه ، بحریه ، نافعه ، مالیه ، اورمان ومعادن ، ضبطیه نظارتلریله رسومات امانتنده — اجنبی متخصصلر ومشاورلر وارایدی . حالبوكه اونلردن استفاده ، ایده‌مدك ، یاخود استفاده‌مز اهمیتسز بردرجه‌ده قالدی . شمدی مشروطیتمزك اوچنجی سنه‌سنی اكمال ایدییورز . خدمت حكومتده ینه اجنبی متخصصلر وار . استفاده ایسه ینه محدوددر . عجبا نیچون ؟

چونكه اوروپادن متخصصلر جلب ایدوب‌ده ، اونلره ایش كوسترمه‌مك ، اونلرك سوزینی دیكله‌مه‌مك بعض دوائرمزده اعتیاد حكمنی آلمشدر . حكومت حمیدیه متخصصلری « یالانجی شاهد » مقامنده استخدام ایدردی . اوروپا غزته‌لرنده كندی آمال ترقیپرورانه‌سندن بحث ایتدیرمك ، بعضاً‌ده برحكومت اجنبیه‌نك خشنودیسنی جلب ایتمك ایچون برقاچ متخصص طلب ایدر ؛ اونلره بول بول معاش ویرر ؛ رتبه‌لر ، نشان ، احسانلرله كندیلرینی تلطیف ایدر ؛ مقاوله‌مدتنده صاقلار ، بلكه مقاله‌یی بر ، ایكی كره تجدید دخی ایدر ؛ فقط اجرا ایتدكلری وصایایه هیچ اهمیت ویرمز ایدی متخصصلر . درسعادته كلدكلریله برابر اك بیوك وظیفه‌لری كیمسه‌یی كوجندیرمه‌مك اولدیغنی آكلارلردی . بوصورتله « اختصاص » براقلیرده « ادارهٔ مصلحته » اشتغال اولنوردی .

حكومت مشروطه‌مزك حسن نیتنه شبهه ایده‌مز ؛ فقط بو حسن نیتی ساحهٔ اجرا آتده تجلی ایتدیره‌جك واسطه‌لر میاننده بعضاً نه‌یاپیله‌جغنی بیلمینلر ، بعضاً‌ده طوغریدن طوغری‌یه مشكلات چیقارانلر كوریلیور . بعض ایشلرده متخصصلر الآن « یالانجی شاهد » وظیفه‌سنه محكوم ایدیلیور . متخصص كلمش ؛ مقاوله‌نامه‌سی موجبنجه معاش آلیور ؛ فقط كندیسندن استفاده ایدلمیور .

ژاپونیانك تجددنده اجنبی متخصصلر اشغال ایتدكلری موقعی نظر دقته آلیرسه‌ق ، بوجهته اهمیت ویرمكه نه‌قدر محتاج اولدیغمز تماميله تظاهر ایدر . متخصصلرك بعضاً فننه ، بعضاً‌ده نظارتنه ، رهبرلكنه احتیاجمز واردر ؛ بونی اعترافه هیچ چكینمه‌ملی یز ؛ بالعكس بر اعتراف ترقیپرورلكمزی اثبات ایدر .

شوقدركه متخصصی پاره‌مزله ملكمزده تنزه حیاتی كچیرمك اوزره كتیرمه‌ملی یز ؛ اونك وقوفندن بالفعل استفاده ایتملی یز ؛ استفاده بروجه آتی اولور :

١ — فنه عائد ایشلرده وظیفه‌لرینی واضح برصورتده كوسترمك وبالجمله وسائط وتسهیلاتی ارائه ایله ثمره طلب ایتمك .

٢ — اداری ایشلرده صلاحیت كافیه ویرمك ؛ بناءً علیه ، اونلری « فخری مشاور » حالنده دكل ، بالفعل « رهبر » موقعنده بولندیرمق .

بوجهتلرك بزده هنوز درجهٔ كفایه‌ده نظر اعتباره آلنمامش اولدیغنه اوچ سنه‌لك تجربه شاهددر .

حكومت ، اجنبی متخصصلری حسن انتخاب ایتملیدر . حسن انتخابك اك امین چاره‌سی اونلری دولت متبوعه‌لرندن ایستمك ، — یعنی انتخابلرینه بر دولتك مسئولیت معنویه‌سنی قاریشدیرمقدر . بوندن نه سیاست ، نه‌ده اداره نقطهٔ نظرندن سوء نتیجه تولد ایده‌مز . متخصصلرك بوصورتله جلبندن صكره آرتق اونلره واسع برساحهٔ فعالیت ارائه ایتملیدر . بویله یاپلمازسه مملكتلرینه عودتلریله برابر علیهمزده اجرای شهادته باشلارلر ؛ بزه عطالت ، حتی بلكه سوء نیت اسناد ایدرلر . دور سابقك « یالانجی شاهد » مقامنده قوللاندیغی متخصصلردن برقاچی مملكتلرینه عودتلریله برابر حكومت حمیدیه علیهنده پك موثوق الكلم اتهام شاهدی اولدیلر . اكر بز متخصص جلب ایدرده ، خدمتلرینه ، یاخود توصیه ایتدكلری تدابیره اهمیت ویرمزسه‌ك ، ایلریده یكیدن بومثللو چیركین حاللره معروض قالیرز . دور جدید رجالی اجنبی متخصص اصولنده‌ده بر تجدد حصوله كتیرملیدرلر ؛ چونكه بر ایكی ذات استثنا ایدیلیرسه ، شمدی‌ده متخصصلر دور سابق اصولیله استخدام ایدیلیور .

« صباح »   د . ك

---

(٧٦)

عبدالحمید وشرلوق هولمس

ایكنجی قسم :

قهرمان تورك خانمی

آلتنجی باب

دردست وتوقیف

— بالعكس ، بن هر شیئك سسز صداسز اجراسنی ایسترم . كوسترش آدمی دكلم ، اك ایو ایشلرك كورولتیسزجه وپك آز كمسه ایله كوریله‌بیلور اولدیغنی بیلنلردنم .

— پك اعلا آرزوكز موجب حركت ایدرز ، انجق بودفعه‌ده بو آدملرك پنجهٔ عدالتدن تخلیص كریبان ایتملرینه تدبیرسزلكمز ایله سببیت ویرمش اولمیه‌لم .

ماقلاین لفظلری تك تك تلفظ ایدرك :

— كندیلرینك دردست وتوقیف ایدیله‌جكلرینی تأمین ایدرم ، دیدی .

عزت پاشا ، مخاطبنك كندینه كوونمسنه حیرت ایدرك :

— شوحالده سز ایسته‌دیككزكبی حركت ایله‌بیلورسكز ، دیدی .

— بكا اك چوغی اون كشی ایله برقاچ عدد عربه لازمدر .

— توقیف ایدیله‌جك كمسه‌لرك قاچ كشی اولدیغنی آكلامق قابلمیدر ؟ .

— صورت قطعیه‌ده برشیء دیه‌مز ایسه‌مده ، بودفعه ٤ — ٥ كشی قدر الده ایدیله‌جكز .

— دیكر قالانلری ؟ .

— بوبابده شیمدیدن برشیء سویلیه‌مم .

— رفاقتكزه اون عدد امین كمسه‌لر ویریله‌جكدر .

— برقاچ عدد دخی عربه .

— اوت .

— ظن ایدرسه‌م ضابطه‌یی ایشك ایچنه صوقمغه لزوم یوقدر .

بوراده سرایده بزه اقتضا ایدن معاونلری بوله‌جغمزی مأمول ایدرم .

— البتده ، حتی ایجاب ایدرسه ایسته‌مش اولدیغكز آدملرك اون مثلنی دخی بوراده بوله‌بیلورسكز . مونشر موسیو ، مساعده بیوریكزده هر شیئك احضاری ایچون اقتضا ایدن اوامری ویره‌یم ، لطفاً بوراده بنی بكله‌یكز .

عزت پاشا اوطه‌دن طیشاری چیقدقده ، ماقلاین برسیغاره یاقوب صندالیه‌یه اوطوردی وبكله‌دی .

یارم ساعت صوكره ، كاتب ثانیٔ حضرت شهریاری عودت ایله ماقلاینه :

— ذات شاهانه شیمدی ذات عالیكزی كورمك ایسته‌یورلر ، دیدی .

انكلیز ایاغه قالقه‌رق :

— بن حاضرم ، دیدی .

عبدالحمید غیررسمی اوله‌رق انكلیزی‌صوك درجه صمیمی بر حسن قبول ابراز ایله یانینه اوطورتدیروب خلاف عادت اوله‌رق ، برسیغاره یاقوب ایچمسنی امر ایدر .

ماقلاین عزت پاشایه سویله‌مش اولدقلرینی سلطانه دخی بیان ایدر .

عبدالحمید ماقلاینه :

— بو آدملری توقیف ایتدكدن صوكره نه‌یاپه‌جقسكز ؟ دیو صوردی .

— ذات شاهانه‌لری نه یولده تنسیب بیوریرلر ایسه ...

— كندیلرینی طوغریدن بورایه كتوریكز استنطاق اولیه‌لری ییلدیزده اجرا ایدلسون .

— ارادهٔ سنیه‌لری انفاذ ایدیله‌جكدر .

برآزجق سكوتدن صوكره شبهه‌لی سلطان مستبد اندیشه‌لی برصورتده :

— یالكز درت بش كشی‌یی‌می توقیف ایده‌بیله‌جكسكز ؟

— لااقل درت بش كشی ... صورت قطعیه‌ده مقدارینی تعیین ایده‌مم .

— خائنلرك مقداری عجبا چوقمیدر ؟ .

— اوت . تخمیندن دها چوق زیاده‌در .

عبدالحمید آلت اوست اولوب اندیشه ایله :

— نه سویله‌یورسكز ... مقدارلری نه‌قدر اوله‌بیلور ؟ دیدی .

— بوبابده ذات شاهانه‌لرینه قطعی برشیء دیه‌مم ، فقط شوراسنی تأمین ایده‌بیلورم‌كه ، بوجمعیته بوكون ٥٠٠٠ كشی اشتراك ایدیور ایسه ، یارین بونلرك مقداری ٥٠،٠٠٠ وبر سنه‌دن ١٠٠،٠٠٠ دن فضله اوله‌جقدر . . .

بوخصوصده هرحالده امین اولملیسكز .

— اویله ایسه بودرت كشینك توقیفی برشیئه یارامیه‌جقدر .

— بالعكس پك بیوك منفعتی اوله‌جقدر .

— نه منفعتی اوله‌جقدر ؟ مادامكه بیكلرجه كشیلر سربستجه ایش كوره‌جكلرینی سویله‌یورسكز .

— افندم ، فائده‌سی شو اوله‌جقدركه یكدیكریكزی یقیندن طانیمش اوله‌جقسكز .

بوسوزلرك اوزرینه ، عبدالحمید جانك صیقیلمش اولدیغنی كوستریر صورتده برحركتده بولنوب ، برآز اول بشوش اولان چهره‌سی ، سرت وحدید برحال آلدی . انكلیزه روی ترش ایله باقه‌رق :

— بوحریفلر ایله مجادله‌یه وكندی فكرلرینی سؤال ایتمكه تنزل ایدرمی‌یم ظن ایدیورسكز ؟ دیدی .

ماقلاین بونظردن اصلا متأثر اولمیه‌رق :

— ذات شاهانه‌لرینه عقل اوكرتمك خاطرمدن بیله كچمامشدر ، مع‌مافیه ذات پادشاهیلرینك یرنده اولسه ایدم ، بوموقوفلری جزالندیرمازدن اول ، بونلرك نیت وتصورلرینی اكلایه‌رق ، ایجاب ایدرسه كندیلرینی ممنون ایتمكه غیرت ایدر ایدم ... دیدی .

انكلیزك بوسوزلری اوقدر عجائب كوروندی‌كه ، عزت پاشا بیله كندوسنه سرت برچهره ایله باقدی .

(مابعدی یارین صباح)

استخراجاً طبعی ممنوعدر

քաղաքական նոր դրութեան, որովհետեւ Թուրքիա դարձաւ սահմանադրական պետութիւն մը։ Անոր հետ նոյն վերաբերեալը։

Մօտաւոր անցեալի դէպքերուն մէջ կը մնան յանձնաժողովի մը կազմութիւնը՝ Ազգային «ըսուած» (dite Nationale) ժողովի մը կողմէն, Սապպաղեան Պատրիարքին վերահաս հրաժարումը, նոր Պատրիարքի մը ընտրութեան պատրաստութիւնները։ Հոս վայրկեան մը կանգ կ'առնենք, որովհետեւ բացառապէս ծանր հանգամանք ունեցող եղելութիւններ կը գիտուին։ Ազգային «ըսուած» ժողովին ուղղութիւնն էր նախ վերաքննել կանոնագրութիւնը, յետոյ ընտրել Պատրիարքը։ Ճիշդ այս ընթացքն է զոր ես ալ կողմի փաստերով պաշտպանեցի «Բիւզանդիոն»ի մէջ (Յունուար 1910)։ Մեզի կ'ըսէին «պիտի տանք», մինչդեռ մենք կ'ուզէինք որ ըսէին «տո՛ւր»։ Բայց քանի որ տուող չկար, հետեւեցա՛նք գիւղացիներու առածով խորհելակերպին եւ մենք մեզի ըսինք. «Մէկ ա՛ռը երկու պիտի տ'ունենէն լաւագոյն է»։

Դժբախտաբար, Պապական Պատուիրակ Եպիսկ. Սարտի զմեզ չարաչար խաբեց։ Երամ էֆէնտի ասպէս կարձանագրէ եղելութիւնները։ Պատուիրակը կ'ըսէ. «Կը հասկնամ ձեր վախը։ Արդ, ես, «պատւոյս վրայ խօսք կուտամ յանուն Սրբազան Պապին» թէ Սինոդական եպիսկոպոսները պիտի չմեկնին Պոլսէն, եւ թէ Պատրիարքին ընտրութենէն անմիջապէս վերջ պիտի դրուին նոր կանոնագիրը ուսումնասիրելու եւ քուէարկելու։» «Մենք իրմէ խնդրեցինք գրուած թուղթ մը։ Իր սովորութեանը համեմատ, Պատուիրակ Սարտի բարկութենէն կարմրեցաւ եւ յայտնեց որ Սրբազան Պապին խօսքն էր զոր ինք կուտար եւ թէ այդ պարտէր մեզի բաւել։» Երամ էֆէնտի կ'աւելցնէ. «Եւ մենք համակերպեցանք ինչպէս ճշմարիտ կաթոլիկներ։»

Վատիկան չվաւերացնեց Պատուիրակ Սարտիի «պատւոյ խօսքը» (՛՛) Սինոդականք կը ձեռնարկեն նոր Պատրիարքին ընտրութեան պատրաստութեանցը, «անգիտակցելի ժողովրդական հոսանք մը»—(Երամ էֆէնտիի բառերովը)—կը մղէ ընտրողները դէպի Ատանայի Առաջնորդը Թէրզեան Արքեպիսկոպոսը, զոր «քանի մը կղերականներ եւ մէկ արքեպիսկոպոս» դէշ կը տեսնէին, «անոր մասնայատուկ բնաւորութեանը պատճառաւ», (à cause de son caractère particulier) որ կրնայ թերեւս թարգմանուիլ նաեւ «տարօրինակ բնաւորութիւն»։ Յայտնի չէ թէ զարմանքո՞վ թէ անտարբերութեամբ է որ Երամ էֆէնտի կ'ընէ սա խորհրդածութիւնը. «Նոյն ժողովուրդը որ ընտրեց Թէրզեանը որ այսօր Բարիզ կը գտնուի, այսօր հոն կը ղրկէ հեռագիրներ, որոնց մէջ «Ազգին մատնիչը» կ'անուանէ զայն։»

Չերկարենք, նորընտիր Թէրզեան կը սկսի կանոնաւորապէս նախագահել Ազգային Ժողովին (Assemblée nationale) եւ կանոնագրութեան վերաքննութեան վերաբերեալ վիճաբանութեանց կը մասնակցի։ «Գործերնիս սքանչելապէս կ'երթային եւ ոչինչ նախատեսել կուտար ինչ որ պատահեցաւ։» Թէրզեան Պատրիարք պատրաստ է Հռոմ երթալու, կը նախագահէ գիշերային նիստի մը, կը շնորհաւորէ ժողովը «այն քրիստոնէական ոգւոյն» համար որով վիճաբանութիւնք կընթանային, կը խոստանայ թէ Հռոմ հասնելուն պէս՝ «Պապին պիտի հաղորդէր զայս, եւ պիտի վկայէր այն «հաւատոյ եւ հնազանդութեան կատարեալ ոգւոյն համար որ կը վարէր ժողովին անդամները»։

Վարագոյրը անմիջապէս կը փոխուի։ Թէրզեանի մեկնումէն առաջ, Պուրսայի առաջնորդ եւ այժմ փոխանորդ Ճամճեան Եպիսկոպոս անկէ նամակ մը կը ստանայ, որուն մէջ «կատաղի բառերով» իրեն հրաման կը տրուի չնախագահելու ժողովին, լուծելու ժողովը, եւն.։»

Այս մանրամասնութեանց առջեւ թերեւս շատեր քաշուէին, հրաժարէին, բողոքէին, պոռային, կանչէին։ Ես, պզտիկ մատիս ծայրն անգամ չեմ շարժեր, քաջ գիտնալով որ բնաւ տարբերութիւն չկայ երկու տարբեր արհեստ վարող անձանց անպարտաճանաչութեանը մէջ, կամ լաւ եւս, — ինչպէս կ'ըսէ Նիչէ — ամէն մէկ արհեստի մարդիկ ունին իրենց յատուկ բարոյականը։ Կ'երեւայ թէ երբ խնդիրը յաճախորդը խաբելու վրայ կը դառնայ, միեւնոյն բարոյականութիւնը կ'ունենան Պոլսոյ Բազարի ձկնորս Համբարը, Վատիկանի Մօնսէնեօր մը կամ Սաղըզ Աղաճի Պատրիարք մը։ Ես պիտի նախընտրէի խաբուիլ պարզ Համբարէն որ, գէթ, պաղած-ապրանքութեամբ չընէր ըրածը։

Հոս կ'աւարտի Երամ էֆէնտիի «Ինթէրվիու»ին այն մասը, որ կը վերաբերի հեռաւոր եւ մօտաւոր անցեալներուն։ Կը մնայ անոր կարծիքը ներկայ եւ ապագայ դէպքերուն վրայ։ Ահա՛, նախ, իր հաւատոյ դաւանութիւնը՝ զոր նոյնութեամբ կ'արտագրենք, խղճմտօրէն ինչպէս միւսները ըրինք։

«Կ'ուզեմ նախ որ Հռոմ գիտնայ թէ հակառակ Թէրզեան Սրբազանի եւ իր համախոհներուն ատարկութեանց եւ հակառակ անոնց հաւատացնել տալ ուզածին, մենք բնաւ չենք մտածեր եկեղեցական խնդիրներու խառնուիլ։ Աշխարհականին գիտնալիք բանը չէ այդ, եւ թէ քահանան, երբ քահանայ, աստուածային Օրէնսդրութեան կ'ենթարկուի միմիայն։ Իբր հաւատարիմ եւ անկեղծ Կաթոլիկներ, անվերապահ կերպով կը հաւանինք Եկեղեցւոյ այս անվէճ եւ անվիճելի վարդապետութեանը։ Մեր զգացմանց մասին ինչ որ ասոր հակառակը պնդուի, սխալ է, Հռոմ պէտք է որ գիտնայ։ Այն կարեւոր կէտը որ զմեզ կը բաժնէ Թէրզեան Սրբազանէն, «հաւաքականութեան ինչքերուն վարչութեանը» խնդիրն է. եթէ լքէինք մեր իրաւունքը ինչքերու վարչութեանը մէջ, Թէրզեան Սրբազան անմիջապէս պիտի հաւանութիւն տար «մնացեալ բոլոր» վէճի տակ մնացած կրօնական (՛) խնդիրներուն։»

Արդարեւ, ես ալ կը հիանամ եւ մեծարանք կուտամ պաշտօնական եւ դիւանագիտական լեզուին՝ որ իրեն յատուկ հմայքը ունի եւ որ, իր ընտիր բառերովը, կը բարձրացնէ մարդուս նկարագիրը եւ զայն գեր ի վեր կը դնէ աշխարհային առօրեայ գձուձ շահերուն զզուելութենէն։ Բնականաբար, ես ալ, եթէ հարկ ըլլար, նոյն բառերով պիտի խօսէի օտար լեզուի մը «րըփօրթըր»ին, գէթ մեր ազգային արժանապատուութեանը համար։ Բայց պարկեշտութիւնը արգելք մը չէ որ մարդ իր իրեններովը, իր ազգին մէջ, խօսի քիչ մըն ալ անոնց աղտոտ լաթերուն վրայ։ Որովհետեւ, չափազանց թերալրիչ կը գտնեմ Երամ էֆէնտիի սա քանի մը դիտողութիւնները. «Եթէ մենք չուզէինք մեր քիթը խոթել —ըսել կ'ուզէ— քահանաներուն «մատակարարութեանը» գործերուն, Թէրզեան Պատրիարքն ալ այլեւս պիտի չմտածէր թէ անհաւատներ, «ֆարմասոններ», «ներսիսեաններ», «հերձուածողներ», «անիծեալներ», եւն. ենք։»

A la bonne heure՛ — Ըսելիք չկա՛յ։ Ազգային Ժողովոյ ատենապետի մը, Երամ էֆէնտիին, մեղմ ասացուածքները (euphémisme) անխուսափելի կերպով միտքս կը բերեն Մօլիէրի «Գիտուն Կիներ»ը կատակերգութեան Ֆիլամէնթին հիացողական սա խօսքերը.

Je ne sais pas, pour moi, si chacun me ressemble. Mais j'entends là-dessous un million de mots.

Արդարեւ, ես ալ չեմ գիտեր, իմ վրաս խօսելով, թէ արդեօք ամէն մարդ ինծի կը նմանի՞, բայց, ես այդ բառերուն տակէն կը լսեմ միլիոն մը... ինչ ըսեմ...։ Ինչ՞ ձայն ըսեմ։ Միլիոն մը... կորուստներու, միլիոն մը նահատակութեանց, միլիոն մը թշուառի եւ ապականութեանց։ Ապահով, Երամեան էֆէնտին չէ այսպէս խօսողը, ան միայն կ'ակնարկէ «կղերական անիշխանութեան մը» որ կը տիրէ Սաղըզ Աղաճի Պատրիարքարանին մէջ։ Ան կը գանգատի թէ «ոչ ոք հաշիւ կուտայ» (personne ne rend des comptes.)

Այս կէտին մէջ է որ խիստ նուրբ սխալ մը կը գործէ Երամեան էֆէնտի, իրաւունք տալով անցեալը եւ ապագան։ Ճշմարտութիւն կ'ըլլար որ յայտնէր թէ անցեալին պատասխանատուութիւնները պիտի չփնտռենք։ Որովհետեւ, եթէ հին հաշիւներուն ետեւէն իյնալու ըլլար, պէտք պիտի ըլլար բոլոր բարձրագոյն կղերը — (յարգելով հազուագիւտ բացառութիւնները)—ղրկել Երուսաղէմի վանքը, որպէս զի կատարելագործեալ կերպով հմտանային նեղանցքին սորվեցնէին նրբագոյն հնարագիտութիւններ, բարձրագոյն վարդապետութիւն մը, այսինքն՝ խաչելութեամբ, թափօրով, սրբութիւն սրբելով, խունկով, բուրվառով, փունջ-պսակով հանդիսաւոր ցոյցեր ընել, երբ ազգը անոնցմէ պահանջէ «ՀԱՇԻՒ...։»

Ահա՛ թէ ինչո՛ւ համար անոնք մեզի կ'ըսեն «բրոթ», «ֆարմասոն», անաստուած, եւն.։ Հասկցա՞ք։

Դեռ ինչ «Ծայլվար»ներ կան գրուելիք, բոլոր «կօնտրօլէօր» մատակարարութիւններու վրայ, որոնց ներշնչման աղբիւրը «սօցիալիզմ»ը չէ այլ՝ Յիսուս, Մարիամ եւ Հայր Յուսէփ...։

Մինչեւ ցարդ, հայ-կաթոլիկ կղերականութիւնը նկատեց իբր մեռեալ մը մեր հասարակութիւնը, եւ ամէն օր, ամէն ժամ, հաշուեց թէ իր մեռելէն ինչ դրամ կրնար հանել։ Սաղըզ Աղաճի բարձրագոյն կղերին մեծամասնութիւնը, ինչպէս նաեւ գաւառի Առաջնորդներուն գրեթէ ամբողջութիւնը, գիշեր ցորեկ ապրեցան երազի մը մէջ թէ մեռելաթաղի մը կ'ընկերանար եւ, Լա Ֆօնթէնի երէցին պէս, ինքնիրեն կ'ըսէր մեր դագաղին ետեւէն.

— Պարոն մեռել, ես քեզմէ սաչափ «նախըրա» պիտի առնեմ, սաչափ մոմի փարա եւ սաչափ ալ մանր մունր ծախքի փարա։

Վա՛խ որ մեռելը ողջնցաւ...։

ԴՐ. ՄԱԼԽԱՍ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԱՐԱՏԱՂՑԻՆԵՐԸ ԵՒ ԸՄԲՈՍՏՆԵՐԸ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ԿՌՈՒԻՆ

Շէվքէթ Թորղուտ փաշա պատերազմական նախարարութեան հեռագիր մը ուղղելով կը ծանուցանէ թէ ըմբոստները նոր յարձակում մը գործած են Դ. զօրաբաժնին վրայ։ Ապստամբներուն մէջեւ կը գտնուէին բազմաթիւ Գարատաղցիներ։ Կռիւը ամբողջ գիշերը տեւած է։ Յաջորդ իրիկունը, շատ մը ըմբոստներ յարձակած են Սէլցէի գագաթներուն վերեւ գտնուող զանազան ջոկատներուն վրայ։ Այդ ընդհարումին մէջ թնդանօթաձիգ տասնապետ մը վիրաւորուած է։ Քանի մը Մալիսօր ոչխարներու հօտի մը հետ Գարատաղի հողը մտած են, Կրապուձանի մօտէն եւ Սէմ գետին երկայնքէն յառաջանալով։ Ապստամբները ուրիշ հնարքի մը կը դիմեն քանի մը օրէ ի վեր. մերթ գիշերը կրակ կ'ընեն եւ մերթ առտուն, յառաջապահները խաբելու համար։ Սակայն զինուորները միշտ արթուն կը հսկեն եւ ուժգնօրէն ետ կը մղեն յարձակումները։

⁂ Բոտկորիցայէն հասած հեռագիր մը նայելով, ապստամբները անցած երկուշաբթի օր նոր յարձակում մը ըրած են օսմ. բանակին վրայ։ Կռիւը քանի մը ժամ տեւած է։ Բազմաթիւ կորուստներ կան։ Ըմբոստներուն մէջ շատ մը Գարատաղցիներ նշմարուած են։ Ապստամբներուն կը հրամայէր ձիաւոր մը, որուն Գարատաղցի սպայ մը ըլլալը յայտնապէս ճանչցուած է։

⁂ Մեծ տէրութեան մը Չէթինէի դեսպանը հրահանգ ստացած է խիստ ազդու դիմում մը ընելու Նիքոլա Թագաւորին մօտ, որպէս զի իր ընթացքը փոխէ Մալիսօրներու խնդրին մէջ։

⁂ Բելկրատէն քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ տեղւոյն կառավարական շրջանակներուն մէջ լաւ աչքով չի դիտուիր Գարատաղի Նիքոլա Թագաւորին երկդիմի ընթացքը Մալիսօրներու եւ Թուրք զինուորական պաշտօնեաներուն միջեւ կնքուած բանակցութեանց տեղի։ Գնդապետ Մօնօչքօվիչ Գարատաղի Թագաւորին դիմուած է թէ Ռուսիա կը փափաքի որ Պալքաններուն մէջ ո եւ է խաղաղութիւն չխանգարուի։ Հակառակ ատոր, Գարատաղի Թագաւորը արծարծած է ըմբոստութիւնը, զօրահանութեան հրաման տալով։ Նմանապէս փորձած է վիժեցնել այն բանակցութիւնները զորս Թուրքիա կը կատարէ Շքօտրայի արքեպիսկոպոսին միջոցաւ։ Այդ նպատակաւ Նիքոլա Թագաւորը երեք տարիէ ի վեր կը պահէ ալպանիացի խռովարար Սօքօլ Պաշին։ Այս վերջինը Բօտկօրիցա գացած է, օսմ. դեսպանին ջանքերը ի դերեւ հանելու համար։ Այդ խռովութեանց պատճառաւ Ռուսիա մտադիր է ջնջելու Գարատաղի ստացած տարեկան նպաստը։

⁂ Վիէննայէն հասած լուրերու նայելով, ալպանիացի պետերէն Իսմայիլ Քէմալ պէյ հոն հասած է։ Իսմայիլ Քէմալ պէյ յետոյ Հռոմ, Բարիզ եւ Լոնտոն պիտի երթայ։

⁂ Բոտկորիցայի ալպանիական քօմիթէին անդամներէն Պ. Մարք Քաքարիճ, որ Բ. Դրան ներկայացուցիչներուն հետ բանակցութեան մտած էր Մալիսօրներու անձնատուութեան մասին, Վիէննայի մէջ սա յայտարարութիւնը ըրած է «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի խմբագրին. «Կարգ մը լրագիրներու գրածին նայելով, Եւրոպայի մէջ սա կարծիքը կը տիրէ թէ ալպանիական ըմբոստութիւնը վերջ պիտի գտնէ, որովհետեւ օսմ. կառավարութիւնը մեզի հանդէպ վստահութիւն ցոյց կուտայ։ Դժբախտաբար բոլորովին սխալ է այդ գաղափարը։ Օսմ. կառավարութիւնը առերեւոյթ փութկոտութիւն մը միայն կը ցուցնէ. Մեր պահանջումներուն իրականացման գոհացում չի տար։ Հետեւանքը սա կ'ըլլայ որ ո՛չ միայն ըմբոստութիւնը չի վերջանար, այլեւ մեծ համեմատութիւններ պիտի առնէ։ Միեւնոյն ատեն այդ շարժումը այնպիսի հանգամանք մը պիտի առնայ որ —կարգ մը դէպքեր ցոյց կուտան թէ մօտալուտ է այդ ժամանակը— օսմ. կայսրութեան համար շատ աւելի վտանգաւոր պիտի ըլլայ քան տեղական անկարգութիւնները, որոնք մինչեւ հիմա կը շարունակէին։ Արդէն իսկ ծանուցուեցաւ թէ մեր ժողովրդեան պետերը մօտերս ծանրակշիռ որոշումներ պիտի տան։ Մենք գոհ ենք, որովհետեւ Թուրք կառավարութեան հետ մեր կատարած բանակցութիւնները ամրապնդած են մեր սա համոզումը թէ անիկա չուզեր մեր փափաքները իրագործել։ Փոքր եւ աննշան զիջողութիւններով կ'ուզէ շահիլ մեզ, եւ ատոնք ալ կը խոստանայ միայն։ Կարելի չէ մեզ գոհացնել, արտօնելով որ փոքրաթիւ Մալիսօրներ զէնք կրեն եւ խոստանալով որ քանդուած բնակարանները ու եկեղեցիները պիտի շինուին։ Պէտք է ինքնօրէնութիւն ձեռք բերենք. այլապէս՝ անհրաժեշտ բարենորոգումները չպիտի գործադրուին բնաւ։ Ցոյց տուէք Թուրքիոյ մէկ կողմը, ուր ճշմարիտ բարենորոգումներ գործադրուած ըլլան։ Երկրին մէջ պէտք է ունենանք այնպիսի պաշտօնատարներ, որոնք ո՛չ միայն լեզուն ըմբռնեն, այլեւ մեր զգացումները հասկնան եւ մեր ցաւերը ըղձացող սիրտ կրեն։ Պնդեցինք որ մեր վճարած տուրքերը Ալպանիոյ յատկացուին, դպրոցներ հաստատուին, ճամբաներ շինուին. վերջապէս ամէն ինչ ըլլայ՝ մեր մտաւորական զարգացումը ապահովելու համար։ Անդամակցութեամբ աջակցեցանք Ժէօն-Թուրքերուն։ Սահմանադրութեան վրայ յոյս դրինք եւ անոր համար առաջին շարքերուն վրայ կռուեցանք։ Կառավարութիւնը այնպիսի դպրոցներ չէ հիմնած, ուր ալպաներէնը ուսուցման լեզու ըլլայ։ Մեր կազմած ընկերութիւնները լուծուած են։ Պ. Քաքարիճ միեւնոյն շեշտով շարունակած է իր խօսքը։»

⁂ Քաղաքական անձնաւորութիւն մը սա յայտարարութիւնը ըրած է օսմ. հեռագրական գործակալութեան ներկայացուցիչին. «Օսմ. կառավարութիւնը ուզեց Մալիսօրներուն նկատմամբ ունեցած բարեացակամութեան եւ իր խաղաղասիրական ձգտումներուն մասին նոր ապացոյց մը ընծայել երրորդ անգամ նորոգելով ապստամբներուն շնորհուած պայմանաժամը, անձնատուր ըլլալու համար։ Բայց գիտենք թէ ինչ բանէ կախում ունի անոնց ընդդիմութիւնը եւ Գարատաղ ինչ դեր կը խաղայ այդ գործին մէջ։ Վստահ եղէք որ այդ պայմանաժամը պիտի նորոգուի, եւ երբ, պայմանաժամը լրանալուն, Մալիսօրները չդառնան, պատիժը անխուսափելի պիտի ըլլայ։»

⁂ Վիէննայէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գարատաղի Նիքոլա Թագաւորը վերջնականապէս որոշած է գահաժառանգ Տանիլօ իշխանը Բելկրատ ղրկել, Ռուսիոյ Ջարին պաշտպանութիւնը խնդրելու համար, Թուրքիոյ ըրած զինուորական համախմբման պատճառաւ։

⁂ Մինչեւ հիմա 80 մալիսօր ընտանիքներ միայն վերադարձած են։ Շքօտրայի արքեպիսկոպոսը Չէթինէի կառավարութենէն խնդրած է Բոտկորիցայէն հեռացնել այն հինգ մալիսօր պետերը, որոնք արգելք կ'ըլլան Մալիսօրներու անձնատուութեան։ Գարատաղի կառավարութիւնը խոստացած է այդ Մալիսօրները հեռացնել։

ՄԱԳՐԻՔԷՕՅԻ ՈՃԻՐԸ

ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ձէքի պէյի խորհրդաւոր սպաննութեան վրայ սա նոր մանրամասնութիւնները կը հրատարակեն Թուրք թերթերը։ Երկուշաբթի գիշեր Ձէքի պէյ «Հէմրահ»ի մէջ աշխատութիւնը աւարտելէ յետոյ, Մագրիքէօյ դարձած է կառախումբով։ Տունը ճաշելէ յետոյ դուրս ելած է քանի մը բարեկամներու հետ, որոնք էին երեսփոխան յանձնաժողովին անդամ Ասթիրրաձման պէյ, հանգստեան կոչուած կիսաբաժնի հրամանատար Իսմայիլ փաշա, կրթական նախարարութենէն կրօնաւոր Հաֆըզ Շաքիր էֆ. եւ Մագրիքէօյի նախկին հարկահաւաք Հաֆըզ էֆ.։ Ձէքի պէյ ու իր բարեկամները ճամբուն վրայ գտնուող «մահալլէպիճի»ի մը խանութը պաղպաղակ կերան, եւ յետոյ, Միխալ. զբօսարանը գացին, լուսնկան վայելելու համար։ Կէս գիշեր էր գրեթէ, երբ զբօսարանէն դուրս ելան, տուն դառնալու համար։ Ճեմլիքլիք փողոցէն կը յառաջանային։ Զօպան կոչուած տեղը կանգ առին, իրարմէ բաժնուելու համար։ Այդ միջոցին հրացանի պայթում մը լսուեցաւ եւ Ձէքի պէյ իր բարեկամներուն աչքերուն առջեւ ինկաւ դիտապաստ։ Ձէքի պէյի բարեկամները, ահաբեկած, շուրջերնին կը դիտէին, հասկնալու համար թէ ո՛ւրկէ արձակուած էր հրազէնը։ Ու նշմարեցին որ երկու հոգի խոյս կուտային։ Այդ անձերէն մէկը բարձրահասակ էր ու սեւ գդակ մը կը կրէր, իսկ միւսը՝ կարճահասակ ու սպիտակ գդակով։ Այդ միջոցին տուներու պատուհաններէն հետաքրքիր գլուխներ կ'երեւային ու բազմութիւն մը կը խռնուէր։ Քանի մը հոգի յայտարարեցին թէ խոյս տուող անձերը կը նմանէին Ձէքի պէյի ընկերներուն մասնանշուած երկու մարդոց։ Միեւնոյն ատեն ոստիկանական քօմիսէր Ֆաիք պէյ ոճրին վայրը կը հասնէր բազմաթիւ ոստիկաններով։ Քօմիսէրը ոստիկաններէն ոմանք դաշտին կողմը ղրկեց, ոճրագործները հետապնդելու համար։ Նոյնպէս ոճիրը հեռաձայնով իմաց տրուեցաւ Սամաթիոյ եւ Գալը-Չէշմէի ոստիկանական կայաններուն։ Իսկոյն ոստիկաններ եւ ոստիկան-զինուորներ ցրուեցան այն տեղերուն մէջ, ուրկէ կրնային անցնիլ մարդասպանները։ Կէս ժամ յետոյ, երկաթուղիի ճամբէն քիչ հեռու, երկու հոգի ձերբակալուեցան։ Սակայն հաստատուելով որ թատերախումբի մը պատկանող դերասաններ են ատոնք, ազատ արձակուեցան։ Երեք քառորդ ժամ ետքը, նոյնուէէն երկու ոստիկաններ ու երեք ոստիկան-զինուորներ Հայոց հիւանդանոցին պատին երկայնքը հանդիպեցան երկու անձերու, որոնց ազդարարութիւն ուղղեցին որ կենան։ Երկու մարդիկը հնազանդեցան, բայց միեւնոյն ատեն կը փորձէին զէնքերը իրենց վրայէն նետել։ Ոստիկանական պաշտօնեաները նշմարեցին այդ բանը։ Իսկոյն ձերբակալուեցան այդ անձերը եւ հեռաձայնով իմաց տրուեցաւ Մագրիքէօյի ոստիկանական կայանին։ Մագրիքէօյէն պատասխանուեցաւ թէ այդ անձերը կը նմանէին ականատես վկաներու նկարագրած անձերուն։ Ատոր վրայ երկու անձերը խուզարկուեցան։ Սեւ գդակ կրող մարդը սոթը հարուածուած Քօլթ ըիվօլվէր մը, դանակ մը ու տասը փամփուշտ ունէր վրան։ Միւս մարդուն վրայ կային նոյն ձեւով ըիվօլվէր մը, տասը փամփուշտ եւ Սիրքէճիէն վերջին կառախումբի տոմսակ մը։ Ձերբակալուած անձերը Մագրիքէօյի ոստիկանատունը ղրկուեցան, ուր երեսուն հոգի հարցաքննուած էին արդէն։ Երկու անձերը քօմիսէրին յայտարարեցին թէ ժառանգական գործ մը հետապնդելու համար Պոլիս եկած ըլլալով, Մագրիքէօյի կողմը պտըտի գացած էին։ Ու կարծելով որ քաղաքը մօտ է, ճամբայ ինկած էին, Պոլիս դառնալու համար հետիոտն։ Ինչպէս երէկ ծանուցած էինք մեր «Վերջին Ժամ»ուն մէջ, երբ ոճրագործ ձերբակալուած անձերէն մէկն է երեսփոխան Տէրվիշ պէյի եղբայր Մուսթաֆա Նազըմ պէյ, Զիխնայի մէջ ագարակատէր։ Երեսուն տարեկան խարտեաշ երիտասարդ մըն է։ Բարձրահասակ եղող միւս անձը, Ահմէտ, ագարակին անօրէնն է եւ իբր ծխախոտի մաքսանենգ ծանօթ է Բօչաքճի Ձէրքէս անունով։ Նազըմ պէյ զարմանք յայտնեց կառախումբի տոմսակ մը վրայէն գտնուած ըլլալուն համար։ Սակայն խոստովանեցաւ որ կիրակի օր Մագրիքէօյ գացած էր, Աթըֆ պէյ անուն ատամնաբոյժին տունը, որ իր բարեկամն է։ Յետոյ ըսաւ որ թերեւս ոստիկանները իր գրպանը դրած են տոմսակը։ Նազըմ պէյ յայտարարեց թէ Պոլսոյ մէջ Չարշամպայի կողմը մէկ ազգականին մօտ եւ Պապը Ալի ճատտէսի Մէսէրրէթ օթէլը բնակած էր։ Առջի աւուր ընդհ. դատախազ Սատրէտտին պէյ Մագրիքէօյ երթալով, դատաւորին ներկայութեան քննութեան ձեռնարկեց։ Նազըմ պէյ հարցաքննիչ դատաւորին յայտարարեց թէ ժառանգական գործի մը համար Պոլիս եկած էր իր ագարակի տնօրէնին հետ։ Յետոյ ըսաւ թէ իր ընկերոջ հետ պտըտի գացած էր Եէնի-Պօսնա, որ Մագրիքէօյի շրջակաները կը գտնուի։ Այդ գիւղին մէջ ուտել եւ խմելէ յետոյ քաղաք վերադարձած ու ձերբակալուած էին։ Եէնի-Պօսնա գիւղին մէջ ո՛չ ճաշարան եւ ոչ ալ գինետուն գտնուելուն, Նազըմ պէյի վրայ կասկածները ալ աւելի ծանրացան։ Նմանօրինակ յայտարարութիւն մըն ալ ըրաւ Նազըմ պէյի ընկերը՝ Ձէրքէզ Ահմէտ։ Երկրորդ հարցաքննութեան ատեն Նազըմ պէյ պատասխանելով հարցաքննիչ դատաւորին սա հարցումին թէ ընկերոջ՝ Ահմէտի ըիվօլվէրին մէկ գնդակը ինչո՞ւ պակաս էր, խոստովանեցաւ թէ Ահմէտ հրազէն պարպած էր, բայց քիչ մը գինով ըլլալուն, չէր կրցած հասկնալ։ Նազըմ պէյ ըսաւ թէ գրպանը 100 դրամ ոսկի ունէր եւ թէ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԹԻՒ 72

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԹՈՒՐՔ ՀԵՐՈՍՈՒՀԻ ՄԸ

ԳԼՈՒԽ Գ.

«Այդ հաւաքոյթներուն մէջ որոնք ձեր բարձր վեհափառութեան թանկագին կեանքին համար աղօթքներով կը սկսին, իրենց մեղապարտ խորհուրդները ծածկելու համար, դաւադրութիւններ կը սարքուին թէ՛ ձեր վեհափառ անձին եւ թէ ձեր մեծազօր կայսրութեան դէմ։ Դպրոցական տղաք զանազան երկդիմի երգերով ու ճառախօսութիւններով ներկաները յեղափոխութեան կը գրգռեն եւ իրենց այս ընթացքը ծափահարութիւններով կը քաջալերուի։ Ուսուցիչներ, իբր թէ քիմիագիտութեան դաս տալու համար, իրենց աշակերտներուն ռումբ պատրաստել կը սորվեցնեն եւ մարմնամարզի պատրուակին տակ՝ զինուորական վարժութիւններ ընել կուտան անոնց։ Նոյնպէս աշակերտներու թօշակի անունով հաւաքուած դրամները կը ղրկուին Լոնտոն եւ Ժընէվի քօմիթէներուն։ Վերջապէս կարելի է ըսել որ Կ. Պոլսոյ բոլոր հայ վարժարանները մէյմէկ յեղափոխական վառարաններ են, որոնք ալ՛ն յայտնի կերպով կը գործեն, շնորհիւ անոնց նկատմամբ ցոյց տրուած ներողամտութեան։»

— Աստուա՛ծ իմ, ո՞ր մէկուն հաւնին գալու է, գոչեց Ապտիւլ Համիտ յուսահատօրէն, որո՞ւ վստահելու է, որո՞ւն խօսքին հաւատալու է, ինչ բան պէտք է արգիլել եւ ինչ բան պէտք է արտօնել ... ամէնէն անմեղ երեւոյթին տակ մարդիկ կարող են դաւել... եթէ կարելի ըլլար միջոց մը գտնել ամենուն մտքէն անցածը կարդալու, եթէ գործիք մը ըլլար մտածումները եւ խորհուրդները լուսանկարելու համար, իրա՛ւ որ պետութեան բոլոր բնակիչները լուսանկարի գործիքին առջեւէն անցնել կուտայի... Բայց այն ատեն ալ դուցէ հարկ պիտի ըլլար երեսուն միլիոն բնակիչներն ալ բնաջնջել...։

Բռնաւորը դողդոջ ձեռքով մը ժուռնալը մէկ կողմ դրաւ եւ կը պատրաստուէր ափսէին մէջէն նոր պահարան մը առնելու, երբ յանկարծ սրահին դուռը բացուեցաւ։

Ապտիւլ Համիտ սարսափահար ոտքի ելաւ, ձեռքը տանելով իր լայն վերարկուին գրպանը ուր կը գտնուէր լիցուն ըիվօլվէրը եւ զայն շեշտակի ուղղեց դէպի դուռը։ Բայց տակաւին կրակ չըրած, ներս մտնողը արդէն գետին փռուած էր...։

Բռնաւորին սարսափին ու ըիվօլվէրը անմիջապէս գրպանէն հանելուն պատճառը այն էր որ ո՛չ ոք իրաւունք եւ արտօնութիւն ունէր Սուլթանին առջեւ երեւալու առանց իր գիտութեան եւ հրամանին։ Եւ երբ մէկը փորձէր այդ կանոնին դէմ գործելու՝ կրնար ապահով ըլլալ որ ողջ դուրս պիտի չելլար Սուլթանին քովէն։

Եւ սակայն այս անգամ Ապտիւլ Համիտ, առանց իր ըիվօլվէրը գործածելու, գրպանը դրաւ եւ իր առաջին յուզումը անցնելէ ետքը, վազեց դէպի գետին փռուած մարմինը։

Ներս մտնողը կին մըն էր։

— Տիլարա, ինչ եղաւ, ինչ ունիս, հարցուց բռնաւորը դողդոջ ու մեղմ ձայնով մը որ հակապատկեր կը կազմէր իր դէմքին խժու արտայայտութեան հետ։

— Շնո՛րհ, շնո՛րհ, կը խնդրեմ ձենէ, Տէ՛ր իմ, մրմնջեց կինը իր երեսը բարձրացնելով գետնէն ու ծունկի վրայ գալով, ... ներում կը հայցեմ իմ այս համարձակութեանս համար...

— Բայց ըսէ՛, ինչ ունիս, ինչու այդչափ յուզուած ու շփոթած ես, հարցուց Ապտիւլ Համիտ նոյն գգուական ձայնով։

Ու փութաց զայն գետնէն վեր վերցնելու եւ թիկնաթոռի մը մէջ հանգչեցնելու։

Այն որուն բռնաւորը Տիլարա անունը տուած էր, հրաշալի գեղեցկութեամբ մանկամարդ կին մըն էր, հազիւ քսան տարեկան։ Իր խոշոր սեւ աչքերը, երկար թարթիչներով, սուրբ մը փորձութեան մատնելու չափ զգլխիչ արտայայտութիւն մը ունէին։ Կեռասի կարմրութեամբ իր փոքր ու հեշտասէր շրթունքը կարծես համբոյրներու հպումին համար ստեղծուած էր միայն։ Թեթեւ ու թափանցիկ չղարչին ներքեւէն կ'երեւային իր կուրծքին ու թեւերուն ձիւնաթոյր միսերը, իրենց ամբողջ թարմութեան մէջ...։

Ապտիւլ Համիտ զայն թիկնաթոռի մը մէջ հանգչեցնելէ ետքը, պահ մը հիացիկ դիտեց Աստուծոյ այս չքնաղ հրաշակերտը որ իր սեփականութիւնն էր։ Մանկամարդ գեղեցկուհին, իր շփոթութեան եւ յուզումին մէջ, ա՛լ աւելի հրապուրիչ ու ցանկալի կը թուէր եւ Սուլթանը արդէն իսկ իր ներսիդին կը զգար հեշտամոլութեան սարսուռը եւ ռունգերը կը դողդղային ցանկութեան հրայրքէն։

Տիլարա որ գերմարդկային ճիգով մը կրցած էր, հակառակ խիստ կանոնին, դուռը բանալ եւ իր տիրոջ առջեւ երեւալ առանց հրամանի, իր կրած յուզումներուն սաստկութենէն ջղային տագնապի մը մատնուեցաւ եւ սկսաւ արտասուել։

Բռնաւորը ջանաց հանդարտեցնել զայն, մազերն ու երեսը շոյել, փաղաքշական խօսքեր ուղղել, բայց ի զո՛ւր, խեղճ աղջիկը փոքրիկ տղու մը պէս կը հեծկլտար շարունակ, կուրծքը վեր վեր ցատկեցնելով ու առանց բառ մը կարենալ արտաբերելու։

Ապտիւլ Համիտ քովի սենեակը գնաց եւ վայրկեան մը ետքը վերադարձաւ, ձեռքը փոքրիկ սրուակ մը բռնած զոր հոտոտել տուաւ մանկամարդ կնոջ։ Այս հեղուկը անմիջապէս բարերար ազդեցութիւն մը ըրաւ եւ գեղուհիին ջիղերը հանդարտեցան, բայց արցունքի կաթիլներ այտերէն վար կը հոսէին տակաւին։ Ապտիւլ Համիտ թաշկինակը հանեց եւ արցունքները չորցուց, հայրական հոգածութեամբ մը յետոյ աթոռի մը վրայ, անոր քով նստելով, մանկամարդ գեղուհիին ձեռքերը իր չոր ու ջղուտ ձեռքերուն մէջ առնելով, շոյեց զանոնք ու ըսաւ.

— Հիմա որ հանդարտեցար, պատմէ՛ նայիմ քու յուզումիդ պատճառը։

(Շարունակելի)

ընկերը հրազէնն արձակելէ յետոյ, թէեւ բռնած ու կռնակէն ատիկէն անցուցած էր։ Անմէտ հարցաքննուելով յայտարարեց թէ ինք բռնովը չէր պարպած, բայց քանի որ ընկերը այնպէս կ'ըսէ, ինք կ'ընդունի, անոր վրայ վստահութիւն ունենալուն համար։ Ջէքի պէյի ընկերներուն ցոյց տրուեցան երկու անձերը։ Անոնք յայտարարեցին թէ իրենց նշմարած մարդիկն են ասոնք։ Վառօդարանի պաշտօնեայ մը նոյն յայտարարութիւնը ըրաւ։ Հարցաքննիչ դատաւորը Մէհէրրէմ օթէլը երթալով, մարդասպաններուն մէկ ընկերը, Մէհմէտ, ձերբակալել տուաւ եւ Մագրիքեօյ ղրկեց։ Այդ անձը յայտարարեց թէ ինք Նազըմ պէյի ծառան էր եւ մէկ շաբաթ առաջ Պոլիս եկած էր, հարսանիքի զգեստ գնելու համար իր նշանածին։ Մէհմէտ ըսաւ թէ իր վրայ զէնք կը կրէր, որովհետեւ երկու աւազակներ կառավարութեան յանձնած ըլլալով, չատ թշնամի ունի եւ անոնցմէ կը վախնայ։ Աւելցուց թէ Նազըմ պէյ եւ Անմէտ զինքը առնելու եկած էին ութը օր առաջ։ Օթէլին քարտուղարն ալ յայտարարեց թէ անոնք իրարու հետ կը տեսնուէին միշտ։

⁂ Ոստիկանական քննութեան համաձայն, անցեալ կիրակի օր, մինչեւ Մագրիքեօյ Ջէքի պէյի հետեւած են Նազըմ պէյ ու Անմէտ եւ երկու անձեր։ Իրիկուան Նազըմ պէյ եւ Անմէտ առանձին բայց Աթըֆ պէյի տունը գացին։ Յաջորդ օրը Ջէքի պէյի կառախումբը նստան։ Իրիկուան անոր նստած կառախումբը կը գտնուէին նորէն միւս երկու անծանօթներուն հետ։ Նոյնպէս «մահալլէպիճի»ին խանութը հանդիպեցան Ջէքի պէյի։ Ոճրագործութեան ատեն առանձին էին Նազըմ պէյ եւ Անմէտ։ Մինչ մարդասպանները փախուստ կուտային, մարդ մը մօտենալով Ջէքի պէյի, ըսած է. «Ահ, խեղճ մարդը մեռա՛ծ է։» Ջէպին վրայէն գտնուած են Մուրատ պէյի ուղղուած նամակներ, կառախումբի տոմսակը, քսան ոսկի եւ երկու մէճիտիէ։ Գնդակը գանկէն անցնելով, աչքէն դուրս ելած է։ Հրազէնը երեք մէթր հեռուէն քաշուած էր։

⁂ Կառավարութեան ընդունմին վրայ, Ջէքի պէյի յուղարկաւորութիւնը առջի օր կատարուեցաւ, եւ մարմինը թաղուեցաւ հօրը գերեզմանին քով։

⁂ Հանգուցեալ Ջէքի պէյ, պաշտօնական նախկին լրատուական մը ըլլալ, բնիկ Կեսարացի էր։ Այրի կին մը եւ երեք զաւակ կը ձգէ, որոնց երկուքը աղջիկ։ Հանր. Պարտքի Վարչութենէն 60 ոսկի թոշակ կը ստանար. նոյնպէս Մուլքիէ վարժարանին մէջ ֆրանսերէն կը դասախօսէր։ Բարեկեցիկ վիճակ մը ունենալով «Շէհրա»ն հիմնած էր իբր ընդդիմադիր թերթ, որուն յետոյ յաջորդեց «Հէմրահ»։ Քաղաքական բաժնին խմբագրութիւնը ստանձնած էր հոն։

⁂ Մայրաքաղաքիս բոլոր թերթերը ցաւ կը յայտնեն Ջէքի պէյի եղերական մահուան առթիւ։ «Լէվընթ Հէրըլտ» կ'ըսէ թէ հիմա խնդիր է գիտնալ որ ով կը գտնուին այդ մարդասպաններուն ետեւ զսպանակները։ «Հէմրահ» կ'ըսէ թէ ամիսէ մը ի վեր կարգ մը մարդիկ կը լրտեսէին իրենց խմբագրատունը, մուտքերը եւ շրջակաները, եւ հիմա կը հասկցուի թէ ինչ է եղած անոնց նպատակը։ Առջի գիշեր կասկածելի անձ մը տեսնուեր է «Եէնի Կազէթա»յի խմբագրատան առջեւ. երբ մէկ քանի հոգի հարցուցած են թէ ի՛նչ կ'ուզէ, խոյս տուած է։ «Հէմրահ» երէկուան խմբագրականին մէջ կ'ըսէ թէ Ջէքի պէյ գլխէն վիրաւորուած է [illegible] Ֆէհիմ փաշայի մարդոց կողմէ։ Նոյն թերթը կը յայտարարէ թէ իր հրատարակութիւնը պիտի դադրեցնէ մինչեւ այն օրը երբ գրչի ազատութեան նուիրականութիւնը ընդունուի, քանի որ չուզեր ոճիրով պատասխանել ոճրին։ «Մերիխ» Ջէքի պէյը «մտքի ազատութեան նահատակ» կը համարէ։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ անոնք որ ատեն առաջ Հասան Ֆէհմիի սպանութիւնը Համիտի եւ Ահմէտ Սամիմի սպանութիւնը Յոյներուն վերագրեցին, այս անգամ չկրցան օձիքնին ազատել։ «Մերիխ» կը պահանջէ որ մարդասպանները Պատերազմական Ատեանին յանձնուին եւ անաչառ յանձնաժողովի մը կողմէ քննուի գործը ու դրդիչները երեւան հանուին։ «Զիա» կուսակցական կիրքերու արդիւնք համարելով գործուած ոճիրը, կը պահանջէ որ կառավարութիւնը երեւան հանէ դէպքին հեղինակները։ «Թանին» պարզ ոճիր մը կը նկատէ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԹԱԳՐԻՐԸ

Պատրիարքարաններու կողմէ տրուած թագրիրը տակաւին նկատողութեան չէ առնուած։ Թերեւս քանի մը օր ալ ուշանայ ալպանական խնդրին պատճառաւ։ Կրթական նախարարը Յունաց Պատրիարքարանի ներկայացուցիչին առջի օր ցաւ յայտնած է որ կառավարութիւնը չատ զբաղած ըլլալով ալպանական խնդրով, չէ կրցած լրջօրէն նկատի առնել Պատրիարքարաններու թագրիրը։ Թուրք թերթերը կ'ըսեն թէ Հայոց, Յունաց եւ Պուլկարներու Պատրիարքարանները նոր թագրիր մը տալով դատական նախարարութեան, յիշեցուցած են այն խնդիրները որոնք նախապէս եղած էին ոչ-իսլամներու կրթական գործին եւ զինուորագրութեան մասին։ Թագրիրին մէջ յիշատակուած են բռնի գործուած յափշտակութիւնները, որոնց հեղինակները անպատիժ կը մնան։ Հայոց Պատրիարքարանն ալ մասնաւորապէս ցաւ կը յայտնէ որ Անատոլուի հողային խնդիրը չատ կը ձգձգուի։

ԴՈՒՐՍ ՄՆԱՑԱԾ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐԸ

Պաշտօնէն դուրս մնացած պաշտօնատարներու յաճախակի դիմումներուն վրայ, որոշում տրուեցաւ որ վարձեալ ամսաթոշակ յատկացուի անոնց, թէեւ Երեսփ. ժողովը ջնջած էր այդ ամսաթոշակները։ Այդ որոշումը Կայս. Իրատէով վաւերացուելէ յետոյ, Իմաստական նախարարութեան հաղորդուած է։ Ելեւմտական Նախարարութեան փոխարինման ատեն այդ մասին պատասխանատու օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի։

ՃԻԶԱՆԻ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐԸ

Սպաներէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը, Կ. Պոլսոյ հրամանատար Շէհապէտին պէյի առաջնորդութեամբ, առջի օր Հայտար Փաշայի հիւանդանոցը երթալով, օսմ. բանակին կողմէ այցելութիւն տուաւ Ճիզանի (Եէմէն) մէջ վիրաւորուած զինուորներուն։ Պատուիրակութիւնը Կիւլհանէի հիւանդանոցն ալ այցելեց, ուր չորս վիրաւոր սպաներ կը դարմանուին։ Շաքարեղէն, ծխախոտ եւայլն տրուեցաւ վիրաւոր զինուորներուն։ Սուլթանը իր կողմէ առաջին թիկնապահը պիտի ղրկէ, կայս. բարեւները հաղորդելու համար։ Պատերազմական նախարարն ալ այցելութիւն պիտի տայ։

ԽՈԼԵՐԱ.

Եէտիգուլէի Յունաց հիւանդանոցին տնօրէնը Թաղապետական իշխանութեանց իմաց տուած է թէ հիւանդ մը կասկածելի ախտանշաններով վարակուած է հիւանդանոցին մէջ։ Թաղապետական բժիշկները քննած են այդ հիւանդը։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ընդհ. Տնօրէն Պ. Բէվալ առջի օր եպարքոսին բնակարանը երթալով ելմտական խնդիրներու եւ հանրօգուտ ձեռնարկներու վրայ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ՀԱՄԻՏԻ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐԸ

Գահընկէց Սուլթանին գոհարեղէնները Բարիզի գոհարավաճառ Պ. Լինցէրի միջոցաւ պիտի ծախուին։ Պայմանագրութիւն մը կնքուած է այդ մասին, որով Պ. Լինցէր հարիւրին 3 միջնորդչէք պիտի ստանայ։ Աճուրդին ներկայ պիտի գտնուին օսմ. կառավարութեան կողմէ երկու պատուիրակներ։ Գոհարեղէններուն արժէքը 300,000 ոսկիէն աւելի է։

ՎԱՌԵԼԱՆԻՒԹԻ ԳԻՆԵՐԸ

Վառելանիւթի սղութեան առաջքը առնելու համար կազմուած յանձնաժողովը առջի օր գումարուեցաւ եւ նկատի առաւ Շիլէն ու Զոնկուլտաքէն հասած տեղեկութիւնները։ Յանձնաժողովը չատ բարձր գտնելով գիները, «Նարխ»ի դրութիւնը ընդունեց, այսինքն ինք սահմանեց գիները որոնք են. Շիլէի ածուխին 100 օխան՝ 45 ղրուշ, Միխալիչին՝ 50, Քառամուրտայի բեռնայինը՝ 55էն 60. փայտածուխի գիներն են. Կերիկին՝ 21-22 ղրուշ չէքին, մէշէն՝ 23-25։ Եթէ երբեք վաճառողները մերժեն այդ գիներով ծախել, յանձնաժողովը քաղաքապետութեան հաշուոյն բերել պիտի տայ 1,500,000 օխա փայտածուխ եւ 300,000 չէքի վառելափայտ։

«ՊՐԱՍԸՐԻ ՆԱՍԻՕՆԱԼ ԲՕՐԻՒԼԸՐ» ՕՍՄ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.Ը

Պետական Խորհուրդը հաստատած ըլլալով «ՊՐԱՍԸՐԻ ՆԱՍԻՕՆԱԼ ԲՕՐԻՒԼԸՐ» Օսմ. Անանուն Ընկերութեան կանոնագիրը, Նախարարաց Խորհուրդին ղրկուած է։ Մէկ քանի օրէն Կայս. Իրատէ մը պիտի վաւերացնէ այդ կանոնագիրը։

ԼԱՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Այսօրուան մեր Դ. էջին մէջ հրատարակած ենք Օսմանիէ օթէլի ծանուցումը։ Այս առթիւ մեր ընթերցողներուն ջերմապէս կը յանձնարարենք այն օթէլը, որ կարճ ատենի մէջ լաւ համբաւ մը շահած է իր մաքուր սպասարկութեամբ, համեղ կերակուրներով եւ օդաւէտ սենեակներով։ Օսմանիէ օթէլը, [illegible] պէս կեդրոն տեղ մը գտնուելով, ամէն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կ'ընծայէ։

Տօքթ. Գէորգ Զարթճեան
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՂԵՑԻ, ԿՈՒՐԾՔԻ ԵՒ
ՄԶԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Վկայեալ Բարիզի համալսարանէն
ՎԻՐԱԲՈՅԺ ՏՆՕՐԷՆ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
ՄԱՆԿԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
(ՏՕՔԹ. ՎԻՕԼԻՒ)

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, կէս օրէ վերջ, Բերա, Սաքըզ Աղաճ, թիւ 6. բայց երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի օրերը, առաւօտները կը գտնուի Պոլիս, Կանթարճըլարի գլուխը Մ. Նարկիլէճեան դեղարանը, մինչեւ ցերեկ։ Վկայեալ հիւանդները ամէն օր ձրիաբար կը դարմանուին։ Չորեքշաբթի ձրի։ 40—15

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎ

Խառն ժողովը գումարուեցաւ երէկ, եւ զբաղեցաւ ի մէջ այլոց հետեւեալ խնդիրներով.— 1. Քաղաքական Ժողովոյ Ատենադպիր Յակոբ էֆ. Սամուէլեան գիր մը ուղղելով ծանուցած էր թէ իր զբաղմանց պատճառաւ չպիտի կարենայ այսօրուան նիստին ներկայ գտնուիլ, եւ աւելցնելով որ յառաջիկային ալ անհնար պիտի ըլլայ իրեն գործօն եւ մշտական ծառայութիւն մը ունենալ կեդր. Վարչութեան աշխատութեանց մէջ, մատուցած էր իր հրաժարականը։ Խառն. ժողովը ցաւօք լսեց Սամուէլեան էֆ.ի հրաժարականը, եւ չը հաւնելով զրկուիլ անոր կարեւոր աջակցութենէն, որոշեց խնդրել որ հաճի շարունակել իր պաշտօնը, բաժին մը նուիրելով իր ժամանակէն Վարչական գործոց կարգադրութեան։ 2.— Երուսաղէմի պատր. տեղապահ սրբազանը զանազան գիրերով տեղեկութիւններ կուտար վանքին մէջ տիրող խռով վիճակին մասին եւ անմիջական կերպով պատրիարքական ընտրութեան ձեռնարկելու պէտքը կը յայտնէր։ Ժողովը խնդրոյն զանազան պարագաներուն վրայ ստանալով հարկ եղած լուսաբանութիւնները՝ իր սեղանին վրայ գտնուած գրութիւններէն, խորհրդակցեցաւ այն միջոցներուն վրայ զորս անհրաժեշտ էր ի գործ դնել Երուսաղէմի վանուց մէջ կարգն ու կանոնը անվթար պահպանելու, մատակարարութեան ճիւղը հիմնապէս բարեկարգելու օրինաւոր անտեսութեամբ ու հակակշռի ներքեւ, որոշեց նախ հրահանգ տալ Տեղապահին որպէսզի Ազգ. Ժողովոյ կողմէ 1888ին վաւերացուած կանոնագրին՝ որ տիրող օրէնք կը մնայ ցարդ, տրամադրութեանց համաձայն ձեռնարկէ նախապատրաստական գործողութիւններու պատրիարքական ընտրելեաց ցանկը պատրաստելու եւ Ազգ. Երեսփոխանական Ժողովին մատուցելու համար։ Որոշեց նաեւ Ս. Աթոռին ելեւմտական գործոց կանոնաւորութեան համար կեդր. վարչութեան անմիջական հակակշռին տակ սահմանելի կերպով աշխարհական ելեւմտից տեսուչ մը ղրկել որ պաշտօն ունենայ վանքին մատակարարութիւնը ձեռք առնել՝ գործակցութեամբ Պատր. Տեղապահ Սրբազանին, եւ համարատու ըլլայ կեդր. վարչութեան՝ Ն. Սրբազնութեան միջոցաւ, իսկ նոյն աշխարհական պաշտօնէին ընտրութիւնը ժողովը յանձնեց յառաջիկային։ 3.— Զարանձաքի Առաջնորդ. Տեղապահ Տ. Համազասպ վրդ. հեռագրով մը տեղեկութիւններ տալով ժողովրդեան յուսահատ վիճակին վրայ, որուն ենթարկուած էր, հարստահարութեանց հետզհետէ սաստկանալուն եւ կեղեքիչներուն տեղական իշխանութեանց կողմէ պաշտպանուելուն պատճառաւ, կը յաւելուր թէ ժողովուրդը արհաւիրքի մատնուած է, թէ Տէրսիմի լեռներէն քիւրտեր կը բերուին՝ որոնք զինեալ կը պտըտին գիւղերուն մէջ, թէ հողագործ ժողովուրդը չը համարձակիր տունէն դուրս ելլել, եւ թէ այս ամէն արարքներուն նպատակն է ահաբեկել ժողովուրդը եւ անոր հողային սեփականութեան իրաւունքը չքացնել եւ անմիջական տնօրինութիւն կը խնդրէր, աւելցնելով թէ ժողովուրդը օրթաքութեան դիմելու հարկադրուած է, որուն առջեւն առած է ինք առ այժմ, բայց եթէ վերջ չտրուի այս վիճակին՝ կարելի չպիտի ըլլայ իրեն նոյն մտադրութենէն ետ կեցնելու ժողովուրդը։ Ժողովը որոշեց իսկոյն վիճակը Բ. Դրան ներկայացնել եւ անմիջական դարման խնդրել արագ վերջ տալու համար այս չարիքներուն եւ Տեղապահ Ս.ին յանձնեց անձամբ դիմել հետապնդել գործադրութիւնը։ Իսկ միւս կողմէ անմիջապէս հեռագիր մը ուղղելով Զարանձաքի Առաջն. Տեղապահին, տեղեկութիւն հաղորդուեցաւ իրեն այս մասին եւ յանձնարարուեցաւ յուսադրել համբերատար ժողովուրդը։ 4.— Կիլիկիոյ Ս. կաթողիկոսը հայրապետական նախորդ ընտրութեան չէր մասնակցած ինչ ինչ դիտումներով։ Եւ որպէսզի յառաջիկայ ընտրութեան առթիւ ապահովուի նաեւ Կիլիկիոյ թեմականներու մասնակցութիւնը, Խառն Ժողովի որոշմամբ էջմիածնայ կաթ. տեղակալին գիր մը ուղղելով առաջարկուած էր փոխանակ երկու պատգամաւորներու ընտրութեան իրաւունք վերապահելու Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան եւ վիճակներուն, առաւել թիւով պատգամաւոր ընտրելու իրաւունք տալ։ Ժողովը Սինոդին պատասխանէն տեղեկանալով որ 1884ին ներքին գործոց նախարարութեան որոշման համաձայն չէր կրնար տարբեր տնօրինութիւն մը տեղի ունենալ, որոշեց Կիլիկիոյ կաթողիկոսին ղրկել հայրապետական ընտրութեան հրաւիրագիրը եւ գիտել տալ թէ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ միութեան պէտքը եւ օգուտը կը պահանջէ որ Կիլիկիա անմասն չմնայ հայրապետական ընտրութենէն եւ իրենց սահմանուած երկու պատգամաւորները՝ մին աշխարհական եւ միւսը եկեղեցական՝ ընտրութիւնը կատարել եւ ղրկել։ 5.— Նախագահ Ս.ը տեղեկութիւններ տուաւ Պուլկարիոյ առաջնորդութեան կազմակերպութեան մասին Պոլսոյ պուլկար դեսպանատան հետ կատարուած բանակցութեանց վրայ։ Ժողովը տեղեկանալով Պուլկարիոյ կողմէ ղրկուած 1903 թուակիր ծանուցագրէ մը թէ նոյն կառավարութիւնը հաւանած է Հայոց համար մասնաւոր առաջնորդութեան մը հաստատումը Սոֆիայի մէջ, երկրին Հայութեան հոգեւոր պէտքերուն մատակարարութեան համար, գիտել կը տրուէր թէ յատուկ հրահանգով մը սահմանուէին Առաջնորդարանի կազմութեան պայմանները, ժողովներու, թաղ. խորհուրդներու իրաւասութիւնները, տեղական իշխանութեանց հետ անոնց ունենալիք յարաբերութեանց սահմանը, ինչպէս նաեւ ամուսնական խնդիրներու վերաբերեալ կարգադրութիւնները։ Ժողովը այս մասին խորհրդակցելէ յետոյ, դիւանապետ Թէքեան էֆ.ի յանձնեց պահանջուած հիմերու վրայ ծրագիր մը պատրաստել։ 6.— Ասկէ առաջ կայս. իրատէով մը Յուսուփ Գաֆֆայեան որդւոց շնորհուած էր Ճէզայիրլեան ամիրայի տան մուլքին կէս բաժինը։ Այժմ այդ կէս մասը գնուելու պահանջուած ըլլալով, ժողովը Տեղապահին յանձնեց այս առթիւ Բ. Դրան հետ կատարուելիք բանակցութիւնները մասնաւոր հրահանգներով։ 7.— Իզմիրեանց գրական յանձնաժողովը իր պաշտօնավարութեան շրջանին լրման առթիւ հրաժարած էր։ Ժողովը նոր ընտրութիւն կատարեց հետեւեալ կերպով. Եղիշէ Դուրեան եւ Յովհաննէս Արշարունի Ս. Սրբ.ը, Գրիգորիս վրդ. Գալաքեան եւ Գար. Նորատունկեան, Տօքթ. Սեդրաքեան ու Վահան Խասխեան էֆէնտիները։ Ժողովը ասոնցմէ զատ Բաբերդի առաջն. տեղապահ կարգեց Տիրայր վրդ.ը եւ հաստատեց գաւառ. մէկ քանի վարչութիւններու ընտրութիւնները։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՐԱՒԷՐ

Խասեան Սանուց Միութեան բոլոր անդամները արտակարգ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին այսօր, իրիկուան ժամը 6ու կէսին (Ը. Ե.) Խասեան վարժարանի մէջ, լսելու համար Վարչութեան կարեւոր յայտարարութիւնները եւ վճռական որոշում մը տալու համար ծանօթ օրակարգի մասին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ. ԱՏԵԱՆԸ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼԸ

«Հէմրահ» կիրակի օրուան թիւին մէջ գրած էր թէ Կ. Պոլսոյ Պատերազմական Ատեանին անդամները փոխուելուն հետեւանքով, պատերազմական նախարարութեան կողմէ յանձնարարուած էր աւելի խիստ գտնուիլ լրագիրներուն նկատմամբ եւ կառավարութեան նպաստաւոր գրող թերթերու մասին ալ բարեացակամ գտնուիլ։ Պատերազմական Ատեանը զեկոյցով մը կը հաղորդէ թէ սխալ է այդ լուրը, քանի որ պատերազմական նախարարը նոր Պատերազմ. Ատեանի անդամներուն կարճ բանախօսութիւն մը ուղղելով համառօտ յայտնած է որ Պատերազմ. Ատեանը սահմանադրական օրէնքներու համաձայն եւ անաչառութեամբ պիտի վարուի։ Զեկոյցը կ'ըսէ թէ սահմանադրական րէժիմի ներքեւ ոչ մէկ դատարան հրահանգներ չընդունիր։ Հետեւաբար բացարձակապէս կը հերքուի այդ լուրը։ Քննութիւն մը բացուած է այդ մասին։

ՄԱԳՐԻՔԷՕՅԻ ՈՃԻՐԸ

Ջէքի պէյի վրայէն գտնուած են կարգ մը նամակներ։ Պէհզատ պէյ անուն անձի մը եւ անոր մեղսակիցներուն մէջ փոխանակուած նամակները կը քննուին։ Կը յուսացուի որ եթէ կարգ մը մութ կէտեր ճշդուին, գործը պիտի պարզուի։

⁂ Գործաւոր Օսման էֆ., որ փախստականները մատնանիշելով ոճրագործներու ձերբակալութիւնը դիւրացուցած էր առջի գիշեր սպաննալիքի ենթարկուեցաւ կառախումբէն իջած ատեն։ Ոճրագործներուն նախնական հարցաքննութիւնը աւարտած ըլլալով թուղթերը յանձնուած են դատական իշխանութեան։ Բուն ոճրագործը Անմէտը ըլլալը հաստատուած, իսկ Նազըմ մեղսակից։

«ՄԷՐԻԽ» ԹԵՐԹԸ

«Մէրիխ» ալ վաղուընէ սկսեալ պիտի դադրեցնէ «Հէմրահ»ի պատճառաբանութեամբ։

ԱԼՊԱՆԻՈՅ ԽՆԴԻՐԸ

Իտալիոյ Թագաւորը հեռագիր մը ուղղելով Կարատաղի Թագաւորին, իբր ազգական յանձնարարած է որ ամէն ջանք ընէ, որպէսզի վէճը բարեկամաբար կարգադրուի։ Իտալիոյ վեհապետը կ'ըսէ թէ պէտք է նկատի առնել որ պետութիւնները խաղաղասիրական բաղձանքներ ունին եւ ջերմապէս կը փափաքին որ ամէն կնճռոտութիւն հարթուի։ Հեռագրին մէջ համակրութիւն յայտնուած է Կարատաղի ժողովրդեան նկատմամբ, եւ բարեմաղթութիւններ՝ արքայական գերդաստանին համար։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
(Phénix Autrichien)
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԷՋ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1860 ԻՆ
Ն. ԲԱՐՁՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՎԼԷՐԱՅԻ ԴՈՒՔՍԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ	6,300,000	ՖՐԱՆՔ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ	64,000,000	»
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	230,000,000	»
ՎԵՐՋԻՆ 30 ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ	88,000,000	»
1910ԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ՆԵՐՈՒՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ	6,500,000	»

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Պ.Պ. ՊԱՍԹԷԼԼԻ ԵՒ ՍԻԼ
ՄԷՍ ԹԻՒՆԷԼ ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ.—Կ. ՊՈԼԻՍ
12—52

قامبا قونياغى وشرابلرى خالص وحيله‌سزدر . بيوك بقاليه مغازه‌لرنده بولنور.
دپوسى : غلطه‌ده موغخانه‌ده نومرو ٥١

ՔՕՆԵԱՔ ԳԻՆԻՆԵՐ — ՔԱՄՊԱ
ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻՆԵՐ
ԱՂԱՆԴԵՐԻ ԳԻՆԻՆԵՐ — ՔԱՄՊԱ

Ամէն մեծ նպարավաճառներու քով կը ծախուի։ Ընդհ. մթերանոցը Մումհանէ, թիւ 51, Ղալաթա։
100—12

ԱՆՎԻՃԵԼԻՕՐԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ՆԷՍԹԼԷ
Շօքօլան է որ Զուիցերիոյ մէջ, Ալպեաններու ամենազուտ կաթով պատրաստուած է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ամենէն սննդարարն է եւ իր համը ամէն տեղ գնահատուած է։

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ
ԱՐՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅ-ԱՇԽԱՐՀԻԿ

Սոյն Ֆրանսահայ ԱՐՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆԸ, Պաղտատլեան տպագրութեամբ նոր լոյս տեսած, անգամ մը եւս կուգայ հաստատել Հեղինակին բառագիտական կարողութեան համբաւը, մանաւանդ իր խղճամիտ յօրինուածքով, ընտրեալ բառերու ճոխ մթերքով, գործածութեան դիւրըմբռնելի եղանակով եւ այլ ամեն օգտակար առաւելութիւններով։

« Արդէն Նուպարեան էֆէնտի՝ հին եւ նոր սերունդին ծանօթ է իբր ճարտար եւ հեղինակաւոր Բառագիր մը, եւ իր այս գործը միակն է ցարդ հրատարակուած նմանօրինակ Բառարաններու մէջ։ Գործը կը բաղկանայ 962 միջակ երեսներէ, որ տպագրուած է մասնաւորապէս պատրաստուած նորաձեւ դիւրընթեռնելի տառերով եւ կը պարունակէ ճոխ բառագումար մը, Ֆրանսերէն լեզուի Արուեստական, Գիտական եւ Գրական հազարաւոր նորաբանութիւններու, նոր փոխառութիւններու եւ պատշաճեցումներու՝ Հայկազեան Բառգիրքէ, եւլն. եւլն։

Սոյն ԱՐՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆին, իբր վերջին մաս, աւելցած է նաեւ, գունաւոր թղթի վրայ, ուրիշ ԲԱՌԱԳՐՔՈՅԿ մը, լատին, յոյն եւ ուրիշ օտարաբարբառ ասութիւններու, որք յիշատակուած են Ֆրանսական երկասիրութիւններու մէջ, եւ պարզաբանուած Հայերէն թարգմանութեամբ, ինչպէս նաեւ Ֆրանսահայ ամփոփ ԲԱՌԱՑՈՒՑԱԿ մը՝ իբր 2600 բառ, Դասական, Աշխարհագրական, Դիցաբանական անուններու՝ իրենց գործածութեան բացատրութիւնով։ Այսպէս երեք Բառարան մէկի մէջ ամփոփուած։

Կեդրոնատեղիներն են Պալենց եւ Պաղտատլեան Գրատուները։ Կը ծախուի նաեւ բոլոր Հայ Գրավաճառներու քով։

ՔԱՐԹՕՆԷ	25 ՂՐՇ.	ԿԻՍԱԿԱՇԻ	30 ՂՐՇ.
ԼՕԹԵԿԱԶՄ	27 »	ԿԱՇԵԿԱԶՄ	35 »

ՊԱՀՐԻԼ ՆԷՋԱՐԻԹԻՆՑԷՆ

Տօնանմաի Օսմանի իչին պիր սէնէ զարֆընտա լիւզում կէօրիւլէն վէ շարթնամէսինտէ ճինս վէ միգտարլարը պէյան [illegible]

25 Հոկտեմբեր 327 3—2

ԿԱՅՍ. ԼԻՍԷ ԱՂՋԿԱՆՑ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՆ. ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԱԽՏԸ ՓՈՐՁԵԼՈՒ Է

30,000 տոմսակներէ բաղկացած վիճակահանութիւն մը սարքուած է աղջկանց կայս. լիսէին համար, որ Գատըգիւղի մէջ պիտի բացուի մօտերս, օսմ. նորահաս աղջկանց մտաւորական մշակութեան նպաստելու հայրենասիրական նպատակով։ 2219 տոմսակներ զանազան պարգեւներ պիտի շահին։ Մեծ պարգեւը 3000 օսմ. ոսկի է։ 5էն 1000 ոսկիի զանազան պարգեւներ ալ կան։ Կէս տոմսակի գինն է մէկ օսմ. ոսկի. քառորդինը՝ կէս օսմ. ոսկի եւ 1/8ինը՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Այդ տոմսակներէն գնելով մարդ նպաստած կ'ըլլայ երկրին ամէնէն կարեւոր եւ ամէնէն օգտակար կրթական մէկ հաստատութեան, առանց հաշուելու վերոյիշեալ պարգեւները։ Տոմսակներու վաճառումէն գոյացած արդիւնքը Օսմ. Կայս. Պանքան պիտի դրուի։ Թիրաժը տեղի պիտի ունենայ 1911 Հոկտեմ. 13ին, Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը, Օսմ. Կայս. Պանքային կեդրոնատեղին մէջ, վերյիշեալ Պանքային եւ աղջկանց կայս. լիսէին վարչական մարմնոյն հսկողութեան ներքեւ։ Շահած պարգեւները պիտի վճարուին այդ ելմտական հաստատութեան կողմէ։ Օսմ. Կայս. Պանքան, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը, ծխախոտի Ռէժին ստանձնած ըլլալով տոմսակներու վաճառումը, տոմսակ գնել ուզողները կրնան դիմել այդ հաստատութեանց կեդրոններուն կամ մասնաճիւղերուն գանձանակներուն մէջ։ Տոմսակ ծախողներուն համար մասնաւոր պայմաններ։
35—18

ՄԵՐ ՀԱՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Յայտնի է թէ մեր առողջութեան վրայ ամենէն աւելի կ'ազդեն խմիչքները։ Սակայն անխառնակ խմիչք գտնելն ալ շատ դժուար է։ Մեր բոլոր հայրենակիցները այդ դժուարութենէն ազատելու համար, եւրոպական եւ անխառնակ խմիչք բերել տուած ենք ու կարելի եղածին չափ աժան գիներով կը ծախենք Պալըգ Բազար, Խաճատուրի փուռին կից վաճառատան մէջ։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուի Ալէմտաղի անուշ կարագը։ Կը վստահեցնենք թէ մեզ այցելողները խիստ գոհ պիտի մնան։ Առաջին տեսակէն սեւ խավիար օխան 120 ղրշ.։

ՕՍՄԱՆԶԱՏԷ ՃԷՄԱԼԷՏՏԻՆ
44

ՏՕՔԹ. Ա. ԱՐԵՒԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ ԱՆԴԱՄԱԶՆՆԱԿԱՆ ԳՈԼԷՃԷ
ՎԿԱՅՈՒԱԾ
[illegible], Բերա Թէփէ-Պաշի
թիւ 37 38—58

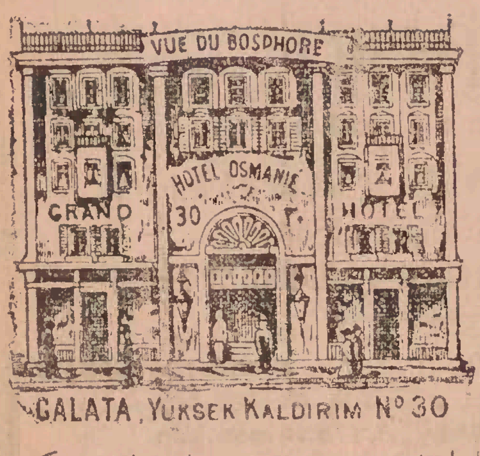

GALATA, YUKSEK KALDIRIM Nº 30

عثمانیه اوتلی

صاحب ومدیری نرسیس پاپاسیان

غلطه : ٣٠ یوكسك قالدیرم ٣٠

اوتلجیلك ایله اشتهار ایتمش ودور استبدادك قهرینه اوغرامش اولان نرسیس افندی پاپاسیان، بو كره یوكسك قالدیرمده «عثمانیه» نامیله یكیداً برمنتظم اوتل تفریش ایلمشدر . اوتل ، اطه‌لر ومرمره وبوغاز ایچنه ناظر غایت فراح اوطه‌لری والكتریق چاكلرینی وهوا غازینی حاوی وطهارت ونظافته صوك درجه دقتلی صورتده ترتیباتی اكمال ایدلمشدر. موقعی هرصنف اهالی ایچون مركز اولوب استانبولك جوار كویلرنده‌كی بهالی محللرده اقامت ایده‌جكلره ، هم تبدیل هوا وهمده ایش خصوصنده غایت الویریشلی اولدیغی وبركره تشریف بیوره‌جق ذوات كرامك هرحالده ممنون قاله‌جقلری عرض وبیان قیلنور .

ՊԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻՅԷ

Տէր եւ Տնօրէն ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԻՒՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ, ԹԻՒ 30

Նախկին հանրածանօթ պանդոկապետ Աստուածատուր ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ որ բռնապետական ճնշման տակ ակամայ թողած էր իր ասպարէզը, այժմ քաջալերուած Սահմանադրութեան ընծայած բարիքներէն, այս անգամ հիմնած է դարձեալ պանդոկ մը, Ղալաթիա Եիւքսէք Գալտըրըմի վրայ։

Սոյն պանդոկը ունի սքանչելի դիրք մը. ամբողջ Վոսփորը, Կղզիները ու Մարմարայի ծովը իր առջեւն են։

Եւրոպական նուրբ ճաշակով կահաւորուած, ելեկտրական զանգակներով եւ օդային կոչերով լուսաւորուած է. սպասարկութիւնը, մաքրութիւնը կատարեալ է. Նամանաւանդ ճերմակեղէններու մասին վերջին ծայր խնամք տարուած է։ Մէկ խօսքով, յաճախորդի մը հանգստութեանց համար ամէն կարելի միջոցներ ձեռք առնուած է։

Ամէն անոնք որ օդափոխութեան համար Պոլիս կուգան եւ գիւղերը կը քաշուին, սուղ վարձքերով օտար պանդոկներ կը յաճախեն, մեր պանդոկը գալով այլեւս գիւղագնացութեան պէտք չպիտի զգան։

Սոյն պանդոկը Պոլսոյ, Ղալաթիոյ, Բերայի ճիշդ կեդրոնը ըլլալով վաճառական մը կամ զբօսաշրջիկ մը ինչ գործի եւ ինչ դասակարգի որ պատկանի, մեծապէս պիտի կարենայ իր առաւելութիւններէն օգտուիլ։ Ուստի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ իր արհեստին մէջ ունեցած փորձառութեամբը եւ գործնականութեամբը ծանօթ ըլլալով ամէնուն, կը խնդրէ իր նախկին յաճախորդներէն եւ ամէն անոնցմէ որոնք Պոլիս կուգան, բարեհաճին անգամ մը Ղալաթիա Եիւքսէք Գալտըրըմ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՊԱՆԴՈԿը յաճախելու, անձամբ ստուգելու համար իր ըսածներուն ճշմարտութիւնը։

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ 1—52

محمد قره‌قاش زاده رشدی

ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇԶԱՏԷ ՌՈՒՇՏԻ

ՄԷՅՏԱՆՃԸԳ, ԵԷՆԻ ԲՈՍԹԱՆԽԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Վաճառատան տէրը Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան առթիւ վերջին նորաձեւութեան ու իր յարգոյ յաճախորդներուն ճաշակին համաձայն նոր ապրանքներ բերել տուած է։

ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՒՐԴ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ. ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒՐԲ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ, ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՑԱՏՈՒԿ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ ԵՒ ԺԻՒՊՕՆՆԵ, ՂՄԵՐ ԵՒ ԲՈՄԲԱՏՈՒՐ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ՁԵՌՔԻ ՆՈՒՐԲ ԲԱՍԿՆԵՐ, ՊԱՏԱՌԱՔԱՂ, ԴԱՆՏԷԼ ԵՒ ԱՓՍԷՆԵՐ, ԳՈՒԼՊԱՅ, ԹԱՇԿԻՆԱԿ, ԾԱՆԻԼԱ, ՁԵՌՆՈՑ, ՀՈՎԱՆՈՑ, ԳԱՇԲՈՒՍԻԿՆԵՐ ԵՒԱՅԼՆ։ 15—54

12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱԳՈՐԾ

ՃԱՔ ՀԱՅԶԱՅ

461, ՊԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 461

Աւստր. [illegible] դիմաց

ՄԻԱԿ ԱՆԽԱՏԱՆՈՑ
ՆՈՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Նորոգութիւնները խնամով կը կատարուին աժան կերպով եւ մէկ տարուան երաշխաւորութեամբ

Ադամանդազարդ ժամացոյցներու մեծ մը մեծ պաշարաս կը գտնուի
Արեւելեան զարդարեղէններ՝ խիստ աժան գիներով
Հին եւ թանկագին քարերու գնում ամենաբարձր գիներով
Վաճառատունիս դուռը գտնուած ելեկտրական ժամացոյցը եւրոպական եւ թրքական ժամերը ցոյց կուտայ 44—50

دوقتور عبدالله جودت

كوز حكیمی

استانبولده شهر امانتی قارشوسنده صباحلری آلافرانغه ساعت ٩ دن ١١ قدر واوكله‌دن صكره ساعت آلافرانغه ٢ دن ٤ قدر خسته‌كانی قبول ایدر. جمعه و بازار مستثنادر .

ՏՕՔԹ. ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՃԷՎՏԷԹ

ԱԿՆԱԲՈՅԺ

Ուրբաթ եւ կիրակի օրերէ զատ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի Պոլիս, Բա[illegible] դիմաց իր մասնաւոր դարմանատան մէջ, առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ 11 եւ կէս օրէն ետքը ժամը 2—4 (Ը. Ե.)։

امریقاده دیشجی طبیبی دوقتور آرام آره‌ویان

امریقاده فیلادلفیا دارالفنون واناطومی مكتبندن مأذون اولوب بوكره بك اوغلنده تپه باشنده ٣٧ نومرولی قالینیقو آپارتماننده اجرای صنعت ایتمكده اولدیغندن محترم قارئینمزدن احتیاجی اولانلره توصیه ایدرز .

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

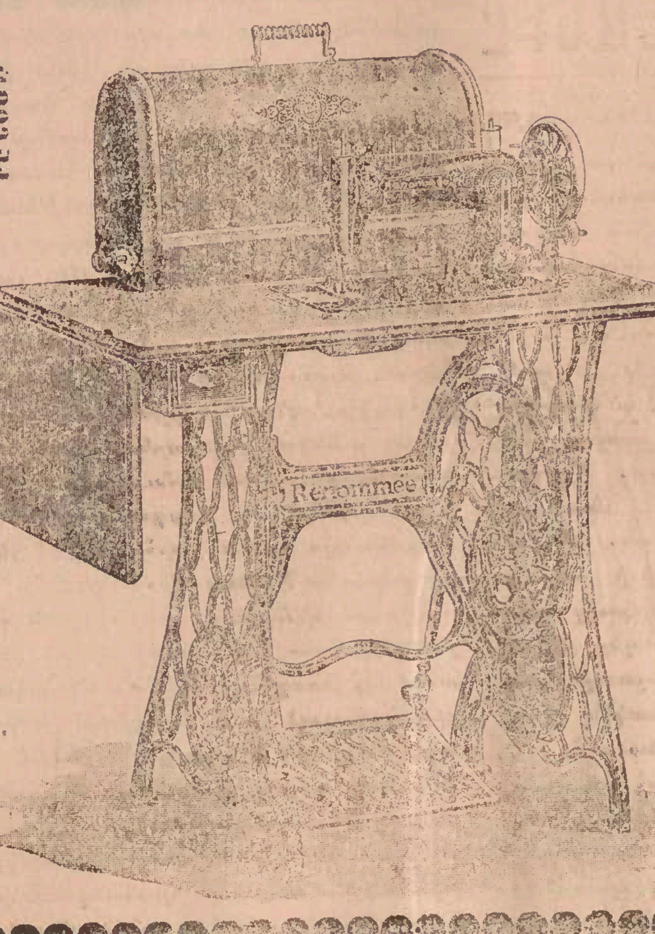

ՐԸՆՈՄԷ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԲԱՒ
ՄԸ ԿԸ ՎԱՅԵԼԵՆ ԻԲՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ԱՅՍ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՒ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՄՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՍԵՂՆԵՐԸ ՉԵՆ ԿՈՏՐԻՐ ԵՒ ԹԵԼԵՐԸ ՉԵՆ ՓՐԹԻՐ, ՑԱԾԵԼ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ ՉՈՒՆԻՆ, ԿԱՐԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՆ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԱՊԱՌԻԿ

ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
Նորոգելի կտորները անմրցելի գինով կը ծախուին
Միակ Ներկայացուցիչ՝ Ն. ՊԷՐՔՈՎԻՑ (14)
Պոլիս Սուլթան Համամ Հանօբուլօ-խասաճ. թիւ 32

ՄՕՏԷԼ ԹՈՒՐՔԻԱ

ՄԻՔԱՅԷԼ ՏՕՆԻԿԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

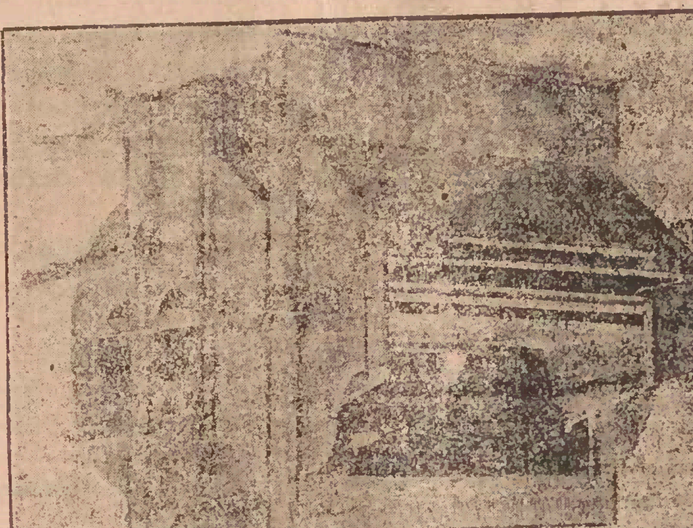

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ ԱՋՔԸ ԼՈՅՍ

ՀՈՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ ԿՐԱԾ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ ԵՒ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԴԻՒՐԱՑԱՒ

Ահա նորահնար եւ ամէնէն կատարելագործեալ հունձ մեքենան որ երկրագործներուն մեծ ծառայութիւն եւ դիւրութիւն կը մատուցանէ։ Օրական 300 քիլէ ցորեն, գարի, վարսակ, կաւատ, թաշնակեր ամենամաքուր նզանակով կը զատէ ցորենէն, մէկ հատիկը չփսացնելու պայմանաւ։ Հողագործները ալ չորամին թէ օրը անձրեւոտ մէկ հատիկը չփսացնելու պայմանաւ։ Հողագործները ալ չորամին թէ օրը անձրեւու է, որովհետեւ նոյն օրուան ծեծուածը այն օրը կը հոսէ եւ կը մաքրէ. Այսօրուան գործը վաղուան չի թողուր։

Մեր «Մօտել Թուրքիա» նորահնար հունձ մեքենան գնահատելով Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ.ի, Հէքիմ Պաշը եւ Զաւալըպաշըի ագարակները, Այմայլայի եւ Ալի Պէյ գիւղի Համօ-Կայա. ագարակները, Յօրհաջ Յակոբ պէյ Տատեանի, Սան Ստէֆանօ Քալամըի Համօկայա ագարակները, Պուտեայ Մէհմէտ պէյի ագարակը, Ինճիրլի Չիֆթլիկ Սարգիս պէյ Պուլօի ագարակը, Խաղնէտար Մէհմէտ պէյի ագարակը, Ռաուսէֆ Սարգիս էֆ. Սպարթալիի ագարակը, Զաթալճա պէյէտին բէյի Սալիհ էֆ.ի, Սիլիվրի Օննիկ պէյ Ցակորովիչի ագարակը Յակորովիչի եւ բոլոր գիւղերու ագարակները, Սիլիվրի Օննիկ պէյ Յակորովիչի ագարակը եւ բոլորի գիւղերը եւ ուրիշ բազմաթիւ ագարակները եւ գիւղերը փորձը կատարելով անոնց գնահատման արժանացան եւ այժմ մեր մեքենան կը գործածեն։

«Մօտել Թուրքիա» մեր մեքենան ամէն կիրպով պիտի գոհացնէ բոլոր երկրագործները։ Դիւրամատչելի պայմաններ։ Փափաքողներուն քաթալօկ կը ղրկուի։ Դիմել մեքենայի հնարիչ եւ վաճառիչ

ՄԻՔԱՅԷԼ ՏՕՆԻԿԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ 20—11

Կ. Պոլիս Ունգափան Թիւ 723-729

ԹՈՄԱՍ Ս. ԹԱՔԸՐ

26 Բէրէքէմալէ Բազար 26

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՊԻՐՄԻՆԿԷՄԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

ԹԱՆԿԻՍ ՏԱՆ

ՀԱՅԹԱՑՈՒՑԻՉ ԿԱԶՈՎ, ՊԷԹՐՕԼՈՎ, ՊԷՆԶԻՆՈՎ ԵՒ ԱԼՔՕՕԼՈՎ
ՇԱՐԺԻՉ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ

Թոմաս Ս. Թաքըր Տունը կը ներկայացնէ նաեւ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ եւ անոնց մեքենաներուն կատարեալ գործածութիւնը կը ստանձնէ. հողագործական

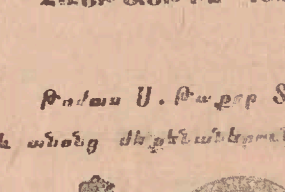

ինքնաշարժ Մեքենաներ, Ելեկտրական Ջեռուցումներ, Գործարանի Մեքենաներ եւ Գործիքներ, ամէն տեսակ Ջրհաններ, Մուկան ժարքայով Ջուլհակի Փոքրներ, Մանածի Մեքենաներ, եւն. եւն.։ 51—104

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ճէյմս Գիլլեսպի Զրրչ Սթրիթ։
Ընկ. դրամատունն է Տհի Լոնտոն էնտ Բրովէնշըլ Պանք-Լիմիթըտ, 42 Քասըլ Սթրիթ, Լիվըրբուլ։

ՏՀԻ ՆՈՐԹ ԻՍԹԸՐՆ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընկ. կեդրոնատեղի.— Պանք Չէմպըրս, Պօնտ Սթրիթ Տարլինկթըն
Ընկ. դրամատունը.— Տհի Լոնտոն Ճօյնթ Սթօք Պանք Լիմիթըտ-Տարլինկթըն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան եւ արագաշարժ ու պատրաստակամ ծառայութեանց համար հրդեհի դէմ ամէն տեսակ շէնքեր եւ ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով եւ ամենէն աժան գիներով։ Արեւելքի համար [illegible] Ապահովագր. ընկերութեանց հատուցումները (տրնոքը) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր [illegible] (Manager)
ՎԱՀԷՆ Ա. ԳԱԼՃԵԱՆ

Ղալաթիա, Իփէքճի խան, Թիւ 7. 8
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

دیشلركزی محافظه ایتمك ایسترسه‌كز
نفیس بسمه صوطی قوللانكز هر اجزاخانه‌ده بولنور

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԵՅԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԻՐԷՈՍԻ Ե ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ
ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
Առաջնակարգ նաւ.— Սեղանի գինին ձրի

«Խամախիա» շոգենաւը, Նաւապետ Անտրիէ, կը հասնի Աղեքսանդրիայէն Բշ. օր յուլիս 10ին եւ պիտի մեկնի երեքշաբթի յուլիս 11ին երեկոյեան ժամը 5ին դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլի, Իզմիր եւ Պիրէոն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

«Մինիէ» շոգենաւը, Նաւապետ Լարուսս, 1911 յուլիս 6 հինգշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, 8 յուլիս շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրէթ, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ Սաիտ եւ Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

دونمای عثمانیه خدمت ایلك

هم مملكتی محافظه ایتمك

هم معمولات عثمانیه‌یه رغبت كوسترمك

هم تجارت ملیه‌یه یاردیم ایلك ایچون

دونمای عثمانی معاونت ملیه جمعیتی منفعته چیقان

سیغاره كاغد

وكبریتلرینی

ترجیح واستعمال ایتمك وظائف وطنیه‌دندر .

خصوصاكه فیاتده هیچ فرق یوقدر .

عمومی دەپوزیتوسی استانبولده فینجانجیلرده نومرو ٨

٤١

ՌՈՒՍՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐՕՖԵԱՆ ԵՒ ՃԱՅԵԱՆ
[illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

«Սիրքասի». յուլիս 11ին, Սեւ ծովէն։
«Իոնի», յուլիս 17ին Մարսիլիայէն։
«Քրիմի» յուլիս 25ին, Սեւ ծովէն։
«Սիրքասի» օգս. 1ին, Մարսիլիայէն։
«Իոնի» օգս. 8ին, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուլիս 12ին, Դշ. առաւօտ ժամը 11ին, «Սիրքասի» շոգենաւը, Նաւապետ Վէյնիէ, դէպի Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Յուլիս 18ին, Դշ., իրիկուան ժամը 4ին, «Իոնի» շոգենաւը, Նաւապետ Պուլ, դէպի Տրապիզոն, Պաթում, Սամսոն եւ Նովորոսիսք։

Յուլիս 26ին, «Քրիմի» շոգենաւը, Նաւապետ Միթրէսէյ, Դշ. օր, առաւօտեան ժամը 11ին կը մեկնի դէպի Մուտանիա եւ Մարսէյլ։

Օգոստ. 2ին, «Սիրքասի» շոգենաւը, Նաւապետ Վէրկ, Դշ. օր, կէս օրէն յետոյ ժամը 4ին, դէպի Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։

Օգոստ. 9ին, «Իոնի» շոգենաւը, Նաւապետ Պուլ, Դշ. օր, առաւօտեան ժամը դէպի Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

«املاك عمومیه اداره خانه‌سی»

یورغاكی میستیلی اوغلی

بغچه قپوسنده اشتاین مغازه‌سی قارشوسنده
عزت بك خان نومرو ١

املاك الم صاتیمی استقراض ، ترهینات وامثالی معامله‌لر هر مراجعت ایدنلری فوق‌العاده ممنون ایتمك شرطیله اجرا ودرعهده ایدیلور. قونطورات جیروسیله اقراضات وایجار واستیجار معامله‌لری یاپیلور . عقارصاحبلرینه كارلی افكار ویریلور .

تیاترول مراقبلرینه

بیوك آطه‌ده اسكله‌لی غازینوسی تیاتروسنده موسیو [illegible] فردوس آشیان سلطان [illegible] غازی تاریخی وقعه‌سی ، مكتب منفعته [illegible] خبر آلدقده ، قوللری میزانسنز [illegible] مظفرالدین [illegible] خدمت [illegible] علاءالدین [illegible]

اولیای وطنك تربیه خادم اولان مكتبك منفعته اولمق اوزره ، اهالی محترمه‌سنه [illegible] بالخاصه توصیه ایدرز .

قوطران حقی اكرم

Goudron Hakki-Ekrem

[illegible]

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Ս. Գ. ՓՈՓԱՃԵԱՆ